

ธรรมสังฆจรในประเทศ

โดย

สาวิกา ศาสตรพงศ์

ติดตามท่านอาจารย์ไปบรรยายธรรมที่ซบลังกา ลพบุรี

เมื่อมีผู้ชวนให้ร่วมเดินทางติดตามท่านอาจารย์ไปที่หนึ่ง ซึ่งตอนนั้นยังไม่ออกว่า คืออะไร ไม่รู้ว่ามีอะไรน่าสนใจบ้าง แต่ก็อยากจะติดตามท่านอาจารย์ไป เพราะท่านอาจารย์เป็นคลังพระธรรม ไม่ว่าท่านจะคุย จะถามเรื่องอะไรก็เป็นธรรมที่น่าสนใจฟัง แล้วเมื่อเข้าใจก็เกิดปิติ เกิดความสุข เกิดปัญญาทั้งนั้น จึงไม่สนใจว่าจะไปที่ไหนขอให้ได้ไปกับท่านอาจารย์เท่านั้นก็พอ

จากพลสูตรในอังคุตตรนิกาย นวกนิบาต ที่นำมาอ่านในการสนทนาธรรมที่มูลนิธิฯ ในวันเสาร์ที่ ๒๕ ก.ค. ๕๒ เราคิดว่า ท่านอาจารย์ประกอบด้วยพละ ๔ คือ ปัญญาพละ กำลังคือปัญญา วิทยพละ กำลังคือความเพียร อนุวัชพละ กำลังคือการประกอบการ งานอันไม่มีโทษ และสังคหพละ กำลังคือการสงเคราะห์ ที่เราเห็นได้ชัดเจนและพอเข้าใจได้ คือ ท่านอาจารย์ประกอบด้วยกำลัง คือ การสงเคราะห์ ๔ อย่าง คือ ท่านให้ธรรมเป็นทาน ธรรมทานเลิศกว่าทานทั้งหลาย ท่านพูดอะไรก็เป็นธรรมที่ทำให้เกิดปัญญา เกิดความชุ่มชื่นใจ การแสดงธรรมบ่อยๆ แก่บุคคลผู้ต้องการ ผู้เจียไสตกลง สดับนี้เลิศกว่าการพูดถ้อยคำอันเป็นที่รักท่านประพจน์เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ด้วยการทำให้มีศรัทธาในการฟังพระธรรม การชักชวนคนผู้ไม่มีศรัทธาให้ตั้งมั่นดำรงอยู่ในศรัทธาสัมปทา การชักชวนคนผู้ทุศีลให้ตั้งมั่นดำรงอยู่ในศีลสัมปทา ชักชวนคนผู้มีปัญญาทราวมให้ตั้งมั่นดำรงอยู่ในปัญญาสัมปทานี้เลิศกว่าการประพจน์ประโยชน์

ทั้งหลาย พระโสดาบันมีตนเสมอกับพระโสดาบัน พระสกทาคามีมีตนเสมอกับพระสกทาคามี พระอนาคามีมีตนเสมอกับพระอนาคามี พระอรหันต์มีตนเสมอกับพระอรหันต์ นี่เลิศกว่าความมีตนเสมอทั้งหลาย

และเพิ่งทราบวันนี้เองว่า สถานที่ที่จะไปคือ อุทยานสงวนพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา จังหวัดลพบุรีต่อกับชัยภูมิ ดังนั้น จึงยินดีอย่างมากที่มีโอกาสได้ร่วมเดินทางไป ในวันที่ ๔ - ๖ ส.ค. ๕๒ นี้ และท่านอาจารย์จะไปบรรยายธรรมที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่ลพบุรี ในวันที่ ๔ ส.ค. ๕๒ เวลา ๐๙๐๐ ค่ะ ขอเรียนเชิญสหยาธรรมที่ลพบุรีไปร่วมฟังด้วยนะคะ โดยเฉพาะน้องวิทย์ (suwit02) ค่ะ และจะพยายามจดจำธรรมที่ได้ยินได้ฟัง มาเล่าให้ฟังต่อไป ถ้าไม่ได้เขียนต่อแสดงว่าจำไม่ได้เลยนะคะ ไม่กล้ารับปาก เพราะธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตาค่ะ

ธรรมสังฆจรที่อ่าวมะนาว

และกาลครั้งหนึ่ง ณ อ่าวมะนาว ก็ผ่านไปด้วยดี เป็นเวลาที่มีค่ายิ่งอีกครั้งหนึ่งในสังสารวัฏฏ์ ที่ได้มีโอกาสฟังพระธรรมจากท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และคณะวิทยากร เหมือนได้จับด้ามมิดอีกครั้งหนึ่ง แม้จะไม่เห็นว่าด้ามมิดได้ลึกไปบ้างก็ตาม แต่ก็อุ่นใจที่ยังได้จับมิด ตอนนี้กลับมาแล้วค่ะ ไปสนทนาธรรมที่อ่าวมะนาวมา ๑ วัน รวมวันเดินทางไปและกลับด้วยเป็น ๓ วัน อยากจะเล่าให้ฟังค่ะ

เคยไปอ่าวมะนาวเองมาหลายครั้งแล้ว ทั้งไปราชการและท่องเที่ยว เท่าที่ตาเห็น ก็รู้ว่าอ่าวมะนาวนั้นมีทิวทัศน์สวยงาม มีอ่าวกว้างเป็นครึ่งวงกลม มองเห็นเกาะหลายเกาะอยู่ข้างหน้า น้ำทะเลใส หาดทรายขาวสะอาด น่าเดิน น่าลงเล่นน้ำ แต่มาครั้ง

นี้ความรู้สึกนั้นแตกต่างไป อ้าวมะนาวยังสวยเหมือนเดิม แต่ไม่เคยรู้สึกมาก่อนเลยว่า สถานที่แห่งนี้น่ารักยิ่งนัก เพราะเย็นฉ่ำไปด้วยน้ำใจจากท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และ คณะสหายธรรมทั้งที่เคยเห็นกันมาก่อนและเพิ่งเคยเห็นกันเป็นครั้งแรก น้ำใจจากเมตตาธรรมจากปัญญาที่ท่านสะสมมาเนิ่นนานเท่าไรนั้น เราไม่สามารถรู้ได้ แต่เท่าที่เห็นในปัจจุบันชาตินั้นท่านเป็นผู้อุทิศตน เพื่อรักษาพระสัทธรรมไม่ให้เสื่อมสูญ ด้วยการศึกษ พิจารณา ไตร่ตรองพระธรรม เมื่อท่านเข้าใจดีแล้ว ก็เผยแพร่พระธรรม

นั้นให้กว้างขวางออกไป ท่านได้บรรยายธรรมเป็นเวลาเกือบ ๖๐ ปี น่าจะกว้างขวางออกไปทั่วประเทศไทยและทั่วโลก แต่พระธรรมนั้นก็ลึกซึ้งยิ่งนัก ยากต่อการเข้าใจ จึงไม่สาธารณะสำหรับทุกคน ต้องเป็นผู้เคยกระทำบุญไว้แต่ชาติ

ปางก่อนเท่านั้นจึงสามารถจะเข้าใจตามได้ ดังนั้นจึงถือว่าพวกเรามีโอกาสอันดีที่ทำให้วิถีชีวิต (ท่านอาจารย์กล่าวไว้ว่า วิถีชีวิตก็คือวิถีจิตแต่ละขณะที่เกิดดับสืบทอดกันนั่นเอง) ได้ผ่านมาพบกับท่านอาจารย์ และมีโอกาสฟังพระธรรมพอจะเข้าใจบ้างว่า นี่คือทางที่นำไปสู่ทางดับทุกข์จริง จึงทำให้ติดตามฟังต่อเนื่อง และหวังว่าจะมีกุศล (ทั้งกุศลจิตและกุศลวิบาก) ที่ทำให้ได้ฟังพระธรรมยาวนานต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดสังสารวัฏ

เมื่อกลับมาที่มูลนิธิฯ มีหลายคนที่ไม่ได้ร่วมเดินทางไปด้วยมาต่อว่า ว่าไม่บอกกันบ้าง ทั้งๆ ที่ก็ได้ลงเว็บไซต์ และแจ้งให้ทราบแล้วที่มูลนิธิฯ แต่บางท่านก็ไม่ได้มาในช่วงนั้นและเข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสารทางเว็บไซต์ หรือบางท่านก็ไม่ได้เปิดดูสม่ำเสมอ บางท่านก็พักอยู่ชุมพร ซึ่งใกล้กับอ่าวมะนาว ซึ่งถ้าท่านรู้ก็จะมาร่วมด้วย เป็นต้น ความจริงเราก็คิดถึงท่านอยู่ แต่ไม่ทราบว่าติดต่อได้อย่างไร นอกจากนั้นแล้ว ก็เพิ่งรู้ว่า บางท่านก็อยู่จังหวัดเดียวกัน คือ อยุธยา แต่มาอยู่ที่อ่าวมะนาวนี้เอง ถ้ารู้ก่อนก็จะดี เพราะเวลาที่ท่านอาจารย์แวะไปที่อยุธยา จะได้เชิญมาร่วมสนทนาธรรมด้วย ท่าน

อาจารย์กล่าวว่า การได้ออกมาสนทนาธรรมต่างจังหวัดบ้างก็ดี เพราะที่มูลนิธิฯ นั้นเมื่อหมดเวลา ต่างก็แยกย้ายกันรีบกลับบ้าน ไม่ได้พบปะสังสรรค์พูดคุยให้ได้รู้จักกันดียิ่งขึ้น เมื่อได้พักค้างคืน ก็มีเวลาพักผ่อน มีเวลาพูดคุยกัน เราคิดว่าถ้ามีผู้ฟังรายการ “แนวทางเจริญวิปัสสนา” จากสถานีวิทยุที่อยู่บริเวณใกล้เคียงได้มาร่วมสนทนาด้วยก็จะดียิ่งขึ้น เพราะธรรมที่ท่านอาจารย์กล่าวออกมาจากปัญญาที่สะสมมาเนิ่นนานและด้วยเมตตาธรรมนั้นช่างมีค่าเหลือเกิน อยากจะให้คนอื่นได้มีโอกาสร่วมฟังด้วย มากๆ ยิ่งดี แต่ก็ไม่อยากให้เป็นผู้ฟังที่จัดตั้ง คือ เกณฑ์กันมาฟัง อยากให้ผู้สนใจจริงๆ เพราะธรรมเช่นนี้ไม่สาธุการะสำหรับทุกคน และเราได้มีโอกาสสนทนากับสุภาพสตรี ๒ ท่าน เพิ่งเคยเห็นหน้ากัน ได้ทราบว่าท่านทั้งสองฟังรายการทางวิทยุมานานแล้ว และทราบข่าวรายการธรรมสังฆจรนี้จากเว็บไซต์ จึงได้มาร่วมสนทนาธรรมที่อ่าวมะนาวในครั้งนี้ เมื่อได้คุยกัน ท่านทั้งสองจึงอาสาที่จะช่วยงานมูลนิธิฯ โดยการรวบรวมรายชื่อผู้ฟังรายการแนวทางเจริญวิปัสสนา พร้อมเบอร์โทรศัพท์ที่จะติดต่อได้ ถ้าเผื่อท่านอาจารย์ได้ไปธรรมสังฆจร ณ สถานที่ใกล้เคียงจะได้มาร่วมกันมากๆ แต่ก็ไม่ทราบจะเริ่มต้นรวบรวมรายชื่อ และเบอร์โทรศัพท์ได้อย่างไรใครมีความคิดเห็นดีๆ ช่วยกันคิดก็ดีนะคะ เพราะเป็นการช่วยกันเผยแผ่พระสัทธรรมให้กว้างขวางออกไปยิ่งขึ้น และคิดถึงตัวเองเมื่อฟังท่านอาจารย์จากวิทยุอยากพบตัวจริงมาก และได้ตัดสินใจไปฟังที่วัดบวร ซึ่งไม่ยากลำบากอะไร เพราะเป็นลูกศิษย์วัดบวรอยู่แล้ว แต่ท่านอื่นๆ ที่อยู่ไกลกว่านั้น คงจะลำบากกว่า ถ้าท่านอาจารย์ไปแถวนั้น การได้มาสนทนากับท่านอาจารย์ด้วยตนเอง คงจะดีมาก

ร่วมฟังการสนทนาธรรมที่ พสล. กับท่านอาจารย์

เมื่อไปอินเดียครั้งก่อน ในเดือน ต.ค.๕๒ นั้น อาจารย์สวณิต ยมาภัย ได้กล่าวถึงการสนทนาธรรมภาษาอังกฤษในวันปิยมหาราชที่ พสล. นึกเสียตายที่ไม่ทราบ เลยไม่ได้ไปร่วม ในปีนี้ได้ทราบจากสหายธรรมที่สนทนาธรรมภาษาอังกฤษในภาคบ่ายวันเสาร์ว่า ปีนี้ก็จะจัดเหมือนเดิม จึงตั้งใจเต็มที่ว่าต้องไปร่วมฟังการสนทนาด้วย (ยังไม่สามารถร่วมสนทนาได้) เมื่อถึงวันเสาร์ที่ ๒๓ ต.ค. ๕๓ ในตอนสายๆ ดิฉันและสามีจึงขับรถไปจอดที่ตลาดหมอชิต แล้วนั่งรถไฟไปลงที่สถานีพร้อมพงศ์ แวะไปทานอาหาร

กลางวันที่เอ็มโพเรียม แล้วก็หาทางออกมาที่สวนเบญจศิริ ต้องถามยามเสียหลายคน เพราะเป็นคนชายขอบ (กรุงเทพ) นานๆ จะเข้าเมืองที่ จึงเป็นบ้านนอกเข้ากรุง เมื่อถึงสวนเบญจศิริ มีคนบอกว่าตึก พสล.อยู่ด้านหลังสวน เดินไปจนเกือบสุด ก็ยังไม่เห็น (นอกจากเป็นบ้านนอกเข้ากรุงแล้ว ตาก็ยังไม่ดีอีก) จึงต้องถามยามอีกคน (หวังว่าจะเป็นคนสุดท้าย) ยามชี้มือให้ดูป้ายชื่อตึกที่ขวางอยู่ข้างหน้า อยู่ตรงนั้นเองดีใจที่หาเจอไปถึงก่อนเวลาครึ่งชั่วโมง หวังจะเห็นใครบ้าง ไม่เห็นใครสักคนแม้แต่เจ้าหน้าที่ จะผิดวัน ผิดที่หรือเปล่านะ เดินไปเดินมาได้ยินเสียงคนพูดในห้องประชุมเล็ก เปิดประตูเข้าไปดู พบสหายธรรมจากมูลนิธิฯ หลายคน ไข้แน่แล้ว เลยรีบเข้าไปหาที่นั่ง ผู้คนก็ทยอยมาเรื่อยๆ จนเต็มห้องประชุมเล็กนั้น ประมาณ ๓๐ คน มีทั้งไทย ฝรั่งชาติต่างๆ อินเดีย และอีกคนอาจจะเป็นญี่ปุ่น ท่านอาจารย์มาถึงก่อนเวลาเล็กน้อย เมื่อถึงเวลาก็เริ่มสนทนา ขอสรุปความประทับใจที่ได้จากการสนทนาธรรมครั้งนี้ อาจจะผิดหรือตกหล่นไปบ้าง ก็ขออภัย เป็นความคิดนี้จากการฟังของตัวเองคนเดียว ท่านอาจารย์บรรยายถึงสภาพธรรมที่ปรากฏในชีวิตประจำวัน การเห็น การได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส กระพบ สัมผัส คิดนึกต่างๆ ระหว่างการบรรยาย ก็มีการซักถามจากผู้ฟัง หรือท่านอาจารย์ถามให้ผู้ฟังตอบ สมมติว่าฝรั่งชายท่านหนึ่ง ชื่อ Mr.A และหญิงอินเดียชื่อ Mrs.B ก็แล้วกัน นะคะ Mr.A ถามว่าเมื่อบอกว่าไม่มีตัวตน มีแต่จิต เจตสิก รูปแล้วจะรู้ความแตกต่างได้อย่างไรว่า ใครเป็นใคร เราตอบในใจว่า จากการสะสมที่ต่างกัน ท่านอาจารย์จะตอบว่าอย่างไรก็จำไม่ได้ เพราะตอนนั้นจิตคงคิดเรื่องอื่น เมื่อท่านอาจารย์บรรยายว่า สภาพธรรมเกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย ไม่มีใครสามารถเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมได้ หรือมีใครเปลี่ยนได้? Mr.A ยกมือขึ้นแล้วบอกว่าเปลี่ยนได้ ท่านอาจารย์พูดว่า ไหนลองเปลี่ยนซิคะ Mr.A พูดว่า อย่างแก้วใบนี้ทุบให้แตก ก็เปลี่ยนแล้ว ท่านอาจารย์ตอบทันทีว่า แต่ก็ไม่ใช่สภาพธรรมเมื่อไหร่ เพราะสภาพธรรมเมื่อไหร่เกิดขึ้นแล้วดับไปแล้ว ไม่กลับมาเกิดซ้ำอีกเลย ตรงนี้แหละจะรู้สึกเข้าใจไปในใจ แจ่มแจ้งมากเลยคะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ เมื่ออภิปรายตอบได้กันไปมาอย่างสนุกสนาน Mrs. B ก็ขอให้ท่านอาจารย์อธิบายธรรมตั้งแต่เบื้องต้น เพื่อผู้ฟังจะได้ไม่สับสน แต่ Mr.A บอกว่า ชอบวิธีนี้ คือ ท่านอาจารย์ถามให้คิด แล้วผู้ฟังก็ช่วยกันตอบ เขาเข้าใจดี แล้วก็ถามต่อไปว่า ทำอย่างไรเขาจึงจะละความติดข้องถึงความหลังในอดีต ที่คิดแล้วทำให้เศร้าได้ ท่านอาจารย์ถาม

ว่า ความติดข้องของเขาในวันนี้กับเมื่อวานนี้น้อยหรือมากกว่าความติดข้องในวันนี้ Mr.A ทำท่าแงๆ แต่ก็ตอบว่าความติดข้องของเขารวันนี้ กับเมื่อวานนี้เหมือนกัน ท่านอาจารย์ตอบว่า เป็นไปไม่ได้ ทุกครั้งที่เห็น ก็ติดข้องในสิ่งที่เห็น ทุกครั้งที่ได้ยินก็ติดข้องในเสียง...แล้วความติดข้องของเมื่อวานนี้จะเหมือนกับวันนี้ได้อย่างไร ชายที่เราคิดว่า เป็นญี่ปุ่น ก็พยายามช่วยอธิบายว่า ต้องฟังธรรมให้เข้าใจ แล้วถ้าสติปัฏฐานเกิดจึงจะเข้าใจมากขึ้น ท่านอาจารย์สรุปว่า ตราบใดที่ยังไม่รู้ว่าเป็นธรรม และธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา สติปัฏฐานก็ไม่สามารถเกิดได้

เข้าใจขึ้นมากเลยคะ ท่านอาจารย์ขา ถ้าแม้ขึ้นการฟังยังเป็นตัวตนตลอดเวลา อย่างนี้ สติปัฏฐานจะเกิดได้อย่างไร ถ้ามีสัญญา ความจำขึ้นฟังได้บ้างว่า ทุกอย่างเป็นธรรม และธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา สติปัฏฐานคงมีโอกาสหาช่องว่างเกิดแทรกขึ้นได้บ้าง เวลาผ่านไปอย่างสนุกสนาน สลับกับความปิติที่ได้เข้าใจธรรมเพิ่มขึ้น

ถึงเวลา ๑๖:๓๐ อย่างไม่รู้ตัว ทุกคนเสียดายที่หมดเวลา และกรรมการ พสล.ก็ขอให้ท่านอาจารย์กรุณามาร่วมสนทนาจากปีละครั้ง เป็น ๔ ครั้ง ในปีต่อไป หวังว่าคงจะได้ไปร่วมฟังการสนทนาเช่นเคยคะ (โลหะทำกิจของตนเองอย่างซื่อสัตย์เช่นเคยเหมือนกัน)

ไปร่วมฟังท่านอาจารย์สนทนาธรรมกับ ครูพระ

เมื่อวันที่ ๑๑ ธ.ค. ๒๕๕๓ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์และอาจารย์คำปัน อักษรวิสัย ได้รับเชิญจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยให้ไปสนทนาธรรม

เรื่อง “การศึกษาธรรมในชีวิตประจำวัน” ที่ห้องประชุมบุญญานภาพ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อ.ศาลายา จ.นครปฐม ซึ่งเป็นสถานที่ใหม่ของมหาวิทยาลัยที่จะย้ายจากวัดบวรนิเวศไปเป็นการถาวร

เมื่อเข้าไปนั่งในห้องประชุมนั้น เห็นจิวรสีเหลืองเต็มห้องไปหมด ได้ทราบว่ห้องประชุม สามารถนั่งได้ ๕๐๐ ที่นั่ง แต่มีพระภิกษุจำนวนเกือบ ๘๐๐ รูป ที่สมัครอบรมหลักสูตร “ครูพระ” ที่จะไปอบรมวิชาศีลธรรมแก่เด็ก

นักเรียนชั้นประถม ทั่วประเทศ ทางมหาวิทยาลัยจึงเปิดอบรมเป็นรุ่นๆ รุ่นนี้เป็นรุ่นที่ ๓ เมื่อท่านอาจารย์เริ่มบรรยาย และเปิดโอกาสให้ถาม ก็ได้รับคำถามที่เขียนมาให้พิธีกร

(รศ. สงบ เชื้อทอง) อ่านเป็นจำนวนมาก เกินกว่าที่คาดไว้หลายเท่า จึงได้ช่วยกับคุณธนากร นรวิชโยธิน คัดกรองคำถามที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง มีแนวทางเดียวกัน ไม่พาดพิงถึงบุคคลอื่น และไม่ทำความเสื่อมเสียแก่ใคร เมื่อหมดเวลาก็เหลือคำถามอีกมากมายที่ยังไม่ได้ตอบ แต่คำถามส่วนใหญ่ที่เหลือนั้นก็เป็นเรื่องยอดนิยม ไม่ว่าท่านอาจารย์จะไปบรรยายธรรมที่ไหน คำถามเหล่านี้ต้องมีคนถามเสมอคือ เรื่องความลึกซึ้งของชาติก่อนชาติหน้า ซึ่งท่านอาจารย์ก็ตอบท่านหนึ่งไปแล้วว่า ระหว่างชาตินี้กับชาติก่อน เหมือนบานประตูที่ปิดสนิท ไม่สามารถมองเห็นได้

ว่า หลังประตุนั้นเป็นอย่างไรที่สามารถจะรู้ได้แน่ๆ ก็คือ ชาตินี้กำลังจะเป็นชาติก่อนของ
 ของชาติหน้าก็ไม่คงไม่น่าแปลกใจ เพราะทุกคนอยู่ในความมืดของอวิชชา จึงไม่รู้ว่่า ที่
 จริงสิ่งที่ลึกลับน่าสนใจ ควรจะรู้ยิ่งกว่าชาติก่อน ชาติหน้านั้น คือ ขณะนี้เอง กำลัง
 ปราภาฏอยู่แท้ๆ ก็ยังไม่รู้ลักษณะที่แท้จริงของสิ่งนั้น แม้จะทรงแสดงบ่อยๆ เนืองๆ ว่า
 เป็นสภาพธรรมแต่ละอย่างที่เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน
 ก็ตามคิดเอาเองว่า มนุษย์คงมีสัญชาตญาณที่อยากรู้สิ่งที่ไม่สามารถรู้ได้ ทุกคนมี
 แนวโน้มที่จะเชื่อ ถ้ามีใครอ้างว่าเป็นผู้วิเศษ สามารถรู้ว่าใครเคยเกิดเป็นใครในชาติก่อน
 และตายแล้วจะเป็นใครในชาติหน้า มีหลายสำนักที่อ้างว่า ลูกศิษย์ต่างๆ นั้นเคย
 เกี่ยวพันเป็นพ่อแม่ ลูก สามี ภรรยา เลยแสดงความคิดเห็นกับท่านอาจารย์ว่า เขา
 อาจจะอ้างพระสูตรที่ว่า ถ้าเอาดินในชมพูทวีปทั้งหมดมาปั้นเป็นก้อนๆ แล้ววางเรียงกัน
 บอกว่า นี่คือบิดาของตนๆ แม้จะหมดก่อนดิน ความเป็นบิดากับบุตรก็ยังไม่หมด
 เพราะฉะนั้นการอ้างว่าใครมีความสัมพันธ์กับใคร ก็คงไม่ผิด เพราะคนเราก็ต้องเคย
 เกี่ยวพันกันในทางใดทางหนึ่งเสมอ ท่านอาจารย์บอกว่า แต่พระพุทธรูปประสงค์ที่แสดง
 พระสูตรนี้ ก็เพื่อให้ละความติดข้องผูกพัน ไม่ใช่ให้มีความผูกพันมากยิ่งขึ้น นี่ก็เป็นเรื่อง
 ของความไม่เข้าใจพระธรรมตั้งแต่เริ่มต้นว่า ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่
 บุคคล ไม่ใช่ตัวตน และธรรมต้องเป็นเรื่องละความติดข้องในความเป็นตัวตน

มีคำถามหนึ่งที่อ้างถึงพระภิกษุผู้ได้รับการยก
 ย่องว่าเป็นปราชญ์ของเมืองไทยว่า พระ
 อภิธรรมไม่ใช่พระพุทธพจน์ เพราะไม่ปรากฏใน
 การสังคายนาครั้งที่ ๑ พระอภิธรรมเพิ่งปรากฏ
 ในการสังคายนาครั้งที่ ๓ โดยพระเจ้าอโศก

มหाराช หลังจากพุทธปรินิพพาน แล้วหลายร้อยปี ท่านผู้ถามขอหลักฐานอ้างอิงว่า พระอภิธรรมเป็นพระพุทธรูป เพื่อจะได้ไปโต้แย้งกับผู้อื่นได้ สำหรับเราผู้เป็นปุถุชนคนธรรมดา ไม่มีความสามารถมากมาย ถึงกับค้นหาหลักฐานได้ และ

หลักฐานที่เป็นตัวอักษรนั้นก็เพิ่งเริ่มจารึกเมื่อพระพุทธรูปศาสนาเผยแพร่ออกไปทั่วประเทศศรีลังกาแล้วจึงขอแสดงความคิดเห็นตามสติปัญญาที่คิดเอาเองตามสามัญสำนึกว่า พระไตรปิฎก คือ ตะกร้า ๓ ใบ ที่ประกอบไปด้วย พระวินัย ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ พระสุตตร ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ และพระอภิธรรม ๒๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ รวมเป็น ๔๕,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ ถ้าพระอภิธรรมไม่ใช่พระพุทธรูป ก็ไม่น่าจะเรียกว่า พระไตรปิฎก ควรจะเป็นพระทวีปิฎก และคำสอนทั้งหมด ก็มีแค่ ๒๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ และคำสอนที่เป็นพระธรรมส่วนละเอียด ไม่มีสูตร ไม่มีบุคคล ไม่มีตัวตนนั้น เป็นธรรมล้วนๆ ที่แสดงเหตุและผลของสภาพธรรมต่างๆ นั้นมาจากไหน เมื่อไร และ

ผู้ใดจะสามารถแสดงได้อย่างนั้น ถ้าไม่ใช่พระพุทธรูป จะเป็นอรรถกถาจารย์หรืออย่างไร? และเมื่อท่านพระสารีบุตรได้ฟังธรรมสั้นๆ จากท่านพระอัสสชิว่า “ธรรมใดเกิดแต่เหตุ พระสมณะทรงแสดงเหตุแห่งธรรมนั้น” ไม่ใช่พระ

อภิธรรมหรือ? คิดเอาเองอีกว่า ผู้ที่ไม่เชื่อว่า พระอภิธรรมเป็นพระพุทธรูปนั้น คือ ผู้ที่ยังไม่ได้ศึกษาพระอภิธรรม หรือศึกษาแล้วยังไม่เข้าใจว่า พระอภิธรรมคืออะไรมากกว่า ผิดถูกประการใดไม่ทราบ แต่ตนเองเห็นว่า พระอภิธรรม คือ พระพุทธรูปที่ทรงแสดงโดยพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแท้จริง เป็นธรรมที่ควรศึกษาอย่างยิ่ง เพราะคำว่า ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา ซึ่งเป็นแก่นของพระพุทธศาสนา นั้น ถ้าไม่ศึกษาพระอภิธรรม จะไม่เข้าใจเลยว่า เป็นอนัตตานั่นคืออะไร

โลกในวินัยของพระอริยเจ้า

เมื่อวานนี้ (๑๑ มี.ค. ๕๔) โชคดีได้มีโอกาสไปร่วมสนทนาธรรมกับท่านอาจารย์
สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และสหายธรรมที่บ้านคุณโป๊ต โป๊ตแฮร์ริเอชัน สุขุมวิท ๑๐๗ ไป

ถึงแต่เช้า จึงมีโอกาสได้เดินชม
รอบๆ บ้าน ซึ่งเป็นสวนกลางกรุง
ร่มรื่นด้วยต้นไม้ใหญ่หลายต้น มี
ต้นกล้วยพุ่มต้นใหญ่สูงท่วม
บ้าน ออกดอกสีชมพูขาวเต็มทั้ง
ต้นเกือบไม่เห็นใบเลย มีต้นไทร
ใหญ่ ที่โคนต้นตกแต่งด้วยกอ
กล้วยไม้ที่ออกดอกเต็มไป
หมด แล้วยังมีน้ำพุในสระน้ำ
ธรรมชาติต่างๆ บ้านอีก เมื่อเดิน
เข้าไปในบ้าน ก็ต้องตื่นตะลึงกับ
ดอกไม้ที่ตกแต่งไว้อย่างสวยงาม
มีดอกกุหลาบสีชมพูอ่อนกับสีส้ม
ปักไว้ในแจกันรูปชามอ่างใบโต
สวยจริงๆ จนต้องขอนั่งฟังธรรม
ใกล้ๆ จะได้ชื่นชมกับความงาม

ของดอกไม้สดโปรดให้เต็มที่ แม้แต่ในหิ้งน้ำ ก็มีดอกกุหลาบเหลืองลอยอยู่เต็มโถใบโต ช่างสวยงามประณีตจริงๆ แสดงถึงกุศลจิตที่วิจิตรอย่างยิ่ง

เมื่อได้เวลาฟังธรรมในห้องที่เย็นสบายด้วยเครื่องปรับอากาศ มองผ่านกระจก ออกไปด้านหลังท่านอาจารย์ เห็นกอเฟิร์น กล้วยไม้ดอกเล็กๆ โคนต้นไทรพริ้วไสวด้วยแรงลมกระทบแสงแดดอ่อน มีผีเสื้อบินว่อน ช่างเป็นภาพที่สวยงาม มีความรู้สึกรื่นรมย์ราวกับที่ได้สักแห่งหนึ่งที่เคยเห็น เคยอยู่ จะเป็นที่ไหนนะ นึกไม่ออก หรือจะเป็นที่ศาลาสุธัมมา?

ถึงเวลาทานอาหารกลางวัน ก็สุดแสนพิเศษด้วยอาหารรสเลิศมากมาย ไม่น่าแปลกใจเลยว่า ทำไมคุณไปได้ถึงเป็นช่างผมที่มีชื่อเสียง มีฐานะร่ำรวย เพราะคงสะสมกุศลจิตที่ประกอบด้วยความวิจิตรอย่างนี้มานานแล้ว

ได้ฟังธรรมที่ลึกซึ้งและจับใจจากท่านอาจารย์เช่นเคย และก็เช่นเคยอีกเหมือนกันที่จะลืมไปอย่างรวดเร็ว จำได้แต่ดอกไม้สวยงามอย่างไร อาหารอะไรอร่อย เห็นสภาพธรรมตามความเป็นจริงอีกเหมือนกันว่า สะสมโลภะหรือสะสมปัญญามากกว่ากันกลับถึงบ้านในตอนเย็น เปิดทีวีดู ก็ได้เห็นภาพข่าวช็อคโลก เกิดแผ่นดินไหวขนาด 8.9 ริกเตอร์ที่ญี่ปุ่น และเกิดสึนามิขนาดใหญ่ถล่ม ได้เห็นภาพของคลื่นยักษ์ที่กวาดรถยนต์ บ้านเรือน เรือขนาดใหญ่ ไปกองรวมกัน ช่างเป็นภาพที่น่ากลัวจริงๆ นึกถึงเวลาที่ยังกว่าๆ ที่เกิดแผ่นดินไหวนั้น เรากำลังบริโภคอาหารรสอร่อยที่บ้านคุณป้า โลกที่ปรากฏของเราเป็นโลกของรสที่ปรากฏทางลิ้น สีสันวันณะต่างๆ ที่ปรากฏทางตา ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ารื่นรมย์ เสียงสนทนาธรรมอันทำให้บันเทิงใจนั้นปรากฏทางหู และความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ปรากฏทั้งหลายนั้น ก็เป็นโลกของความคิดตามการสะสม ไม่ได้เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติของโลกแต่อย่างใด แต่เมื่อได้ทราบจากข่าวทีวี โลกทางตา โลกทางหู เปลี่ยนไป โลกความคิดก็เปลี่ยนไปด้วย โลกของแต่ละคนไม่เหมือนกันเลย แต่ละคนต่างก็อยู่ในโลกของตัวเองจริงๆ และโลกแต่ละโลกนั้นก็ปะปนกันอยู่ด้วย แต่ที่เรายังไม่สามารถประจักษ์แจ้งอย่างที่ท่านแสดงได้ เพราะยังไม่สามารถแยกโลกแต่ละโลกเป็นโลกในวินัยของพระอริยเจ้า ๖ โลก คือ โลกทางตา ที่มีเพียงเห็นกับสิ่งที่ปรากฏทางตา โลกทางหู ที่มีได้ยินกับเสียง โลกทางจมูก ที่มีแต่การได้กลิ่นกับกลิ่น โลกทางลิ้น มีรสกับการลิ้มรส โลกทางกาย มีการกระทบสัมผัสกับเย็นหรือร้อนอ่อนหรือแข็ง ตึงหรือไหว และโลกทางใจ ที่มีความคิดกับเรื่องราวต่างๆ โลก ๖ ทางที่พระอริยเจ้าท่านรู้ว่าเป็น

เพียงสภาพธรรมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย เกิดแล้วก็ดับไป ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน จึงละความติดข้องในโลก ๖ ทางนี้ได้ตามลำดับ แต่สำหรับเรา ติดข้องหมดทุกอย่าง เห็นดอกไม้สวยงาม ลิ้มรสอาหารอร่อย สัมผัสบรรยากาศที่น่ารื่นรมย์ที่บ้านคุณป้า ก็ติดข้องจนกลับมาเขียนได้เป็นหน้า ได้ยินเรื่องแผ่นดินไหวที่ญี่ปุ่น ก็เกิดความเศร้าใจ ไม่อยากให้เกิด สงสาร แล้วก็กลัวว่าจะเกิดที่บ้านเมืองของเราบ้าง ลิ้มสิ่งที่ท่านอาจารย์ร่ำสอนซ้ำๆ บ่อยๆ เนื่องจาก ทุกอย่างเป็นธรรม และแม้จะฟังได้ยินได้ฟังในระหว่างสนทนาธรรมเมื่อไม่กี่ชั่วโมงมาแล้วก็ตาม ก็ยังไม่แวบขึ้นมาสะกิดใจสักนิดเลย เห็นไหมว่า โลกของเรากับโลกของพระอริยเจ้านั้นช่างห่างไกลกันยิ่งกว่าฟ้ากับน้ำ

ภูเขาบังเส้นผม

วันนี้ ๒๕ มี.ค. ๕๔ ได้ไปร่วมฟังท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และวิทยากรของมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา สนทนาธรรมที่บ้านคุณตุ๊กแกวรรณวิไล และคุณสมศักดิ์ ที่สายไหม ๖๖ ท่านทั้งสองเป็นศิลปินทั้งคู่ บ้านของท่านจึงไม่ธรรมดา ร่มรื่นสวยงามด้วยพรรณไม้นานาชนิด มีงานศิลปะประดับอยู่ทั่วบ้าน แม้แต่บนฝาผนังห้องน้ำท่านก็วาดภาพสัตว์เลื้อยคลานรักคือ สุนัขและแมวไว้อย่างสวยงาม

ในการสนทนาธรรมตอนหนึ่ง ท่านอาจารย์กล่าวว่า ก่อนฟังธรรมนั้น เส้นผมบังภูเขา แต่เมื่อฟังธรรมแล้ว ภูเขาบังเส้นผม แล้วท่านอธิบายขยายความให้ฟัง ขอเล่าให้ฟังตามที่จำได้ ซึ่งอาจจะไม่กระจ่างเท่ากับความเข้าใจของตนเองนัก ถ้าใครจะกรุณา

เพิ่มเติมให้แจ่มแจ้งขึ้นก็จะเป็นพระคุณยิ่ง
ก่อนฟังธรรมเส้นผมบังภูเขานั้น โลกะเกิดขึ้นให้รู้นิดเดียวเท่านั้น ทำให้ไม่รู้อย่างมีโลกะอีกมากมายที่สะสมมาและเมื่อฟังธรรมแล้ว ภูเขาบังเส้นผมคือรู้ว่าเมื่อวิชามากมายใหญ่โต ยิ่งกว่าภูเขา

ที่ปิดบังให้ไม่รู้ลักษณะของสภาพธรรมที่เกิดปรากฏแต่ละขณะที่สั้นมาก เล็กน้อยมาก ธรรมของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นช่างลึกซึ้งจริงๆ ยิ่งฟังก็มีสิ่งที่ยังไม่รู้อีกมากมายที่ฟังแล้วก็ลืมหมดแล้วและเมื่อไรจะเข้าใจพระธรรมที่ทรงแสดง ถ้าไม่ฟังต่อไปอีกเรื่อยๆ จนกว่าจะเข้าใจขึ้นๆ ทีละเล็กทีละน้อย ท่านอาจารย์เน้นว่า ชันติเป็นตบะ

อย่างยิ่ง เพราะการศึกษาพระธรรมนั้นต้องใช้ความอดทนที่จะไม่ให้ความอยากรู้ อยากรู้
เข้าใจอย่างรวดเร็ว ชักจูงไปสู่ทางอื่น ที่ไม่ใช่ทางฟังธรรมให้เข้าใจขึ้นๆ

ไปร่วมแสดงละครโรงใหญ่ที่โบสถ์เขาใหญ่

เมื่อวันที่ ๒๙ – ๓๑ มี.ค. ๕๑ ได้รับ
เชิญจากคุณแก้วตา อเนกพุฒิ ผู้งามทั้งกาย
และใจ ให้ไปร่วมสนทนาธรรมกับท่าน
อาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และคณะ
วิทยากรของมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่
พระพุทธศาสนาที่บ้านไม้ซุง ของคุณพงษ์ชัย

อัมมตานนท์ ซึ่งตั้งอยู่ติดสนามกอล์ฟโบสถ์เขาใหญ่ จึงมีทัศนียภาพที่สวยงามมาก
และช่วงนั้นอากาศหนาวพอดี ทำให้ฉากของโรงละครโรงใหญ่นั่งดงามราวกับ
สวิสเซอร์แลนด์ (ตามคำบอกเล่าของผู้ที่เคยไปมาแล้ว) ผู้ไปร่วมสนทนาธรรมทั้งหมด
ได้รับความอนุเคราะห์ทุกสิ่งทุกอย่าง ตั้งแต่การเดินทาง ที่พักแรม อาหารที่ประณีตและ
แสนอร่อยทุกมื้อจากท่านเจ้าภาพ ที่ได้รับมติดีเป็นเอกฉันท์จากสาธุชนที่ไปให้เป็นนางฟ้า
รวมทั้งทีมงานที่แข็งขัน คือ คุณสุกัญญา เพื่อนชอบ และคุณสวินี แสนทองและอีก
หลายๆ ท่าน ขออนุโมทนาและขอกราบขอบคุณที่ทำให้มี “ณ กาลครั้งหนึ่ง...ของการ
อบรมเจริญปัญญา” ในสังสารวัฏคะ

ท่านอาจารย์พูดตอนหนึ่งว่า ทุกคนเห็น ได้ยิน ตามกรรมที่ได้ทำไว้แล้ว คือ เป็น
วิบากจิต แล้วก็คิดนึกไปตามการ
สะสมของแต่ละคน ไม่ต่างกับดูหนัง ดู
ละคร ที่มีแต่จิตเจตสิก รูป เกิดดับสืบ

ต่อ ทำกิจหน้าที่ของตน ทำให้เกิดเป็นเรื่องราวบุคคลต่างๆ มากมาย จึงตั้งชื่อกระทู้นี้ว่า ไปร่วมแสดงละครโรงใหญ่ที่โบสถ์ ซึ่งไม่ว่าโบสถ์หรือพระวิหารเซตวันก็เป็นเพียงชื่อที่มีเพราะจำไว้ขอยกข้อความบางตอน ที่จดและได้ไตร่ตรองพิจารณาแล้ว แม้ยังไม่เข้าใจแจ่มแจ้งก็ตาม ส่วนรายละเอียด คุณวันชัย ภู่งาม คงจะถอดเทปคำบรรยายทั้งหมดพร้อมทั้งภาพถ่ายทุกแง่มุม มาลงให้ได้อ่านกันในเร็ววันนี้ (หรืออาจจะลงไปแล้วก็ได้)

...ที่ฟังธรรม เพราะกลัวความไม่รู้ ละอายที่จะไม่รู้ธรรม ...

...พระธรรมที่พระผู้มีพระภาค

ทรงแสดงทั้งหมด ก็คือสิ่งที่กำลังมีขณะนี้ ขณะนั้นไม่ใช่เรา...

...ยังมีเราอยู่ตราบใด ก็ยังไม่รู้ลักษณะของสภาพธรรมอยู่ตราบนั้น

เพราะยังไม่เข้าใจว่า ทุกอย่างเป็นธรรม...

...การฟังธรรม ต้องเป็นผู้ตรง และจริงใจที่ฟังเพื่อจะเข้าใจธรรม จนกว่าจะเข้าถึง

ลักษณะของสภาพธรรมที่กำลังปรากฏอยู่ในขณะนี้...

...ขณะที่ฟังธรรม คิดถึงธรรมที่ได้ฟัง หรือคิดต่อไปเรื่องอื่นเพื่อจะถาม เพื่อจะสงสัย

ฟังเพื่อเข้าใจลักษณะของสภาพธรรมที่เป็นอย่างนั้น

ถ้าไม่ลืมก็จะเริ่มเข้าใจลักษณะ ของสภาพธรรมนั้นๆ...

...สภาพธรรมดับ คือ ไม่เหลือเลย และไม่กลับมาเกิดซ้ำอีกเลยในสังสารวัฏ...

...เยื่อใยของการเห็นและได้ยินยังสืบเนื่องกันหรือไม่ ถ้ายัง

ก็ยังเป็นเรา ทำให้ไม่เข้าถึงลักษณะของสภาพธรรม...

...ทุกคนหวังในสิ่งที่ยังไม่เกิด ลืมเข้าใจสภาพธรรมในขณะนี้...

...หลายคนต้องการคำตอบจากการถาม ไม่ต้องการเข้าใจธรรม...

ฯลฯ

ท่านอาจารย์กล่าวธรรมได้ลึกซึ้งและจับใจเช่นเคย คราวนี้พยายามจดเพื่อที่จะจำมาแล้วให้ฟังมากที่สุด แต่ก็เป็นไปตามการสะสม คือ จำได้เพียงเล็กน้อย แม้จะพยายามจดมาแล้วก็ตาม ทำให้เห็นจริงตามที่ท่านกล่าวว่า ฟังธรรม ไม่ได้ตรงต่อแล้วก็ลืม ก็ไม่ได้สาระจากพระธรรม จึงอยากเชิญชวนผู้ร่วมไปธรรมสังฆจรครั้งนี้ ใครมีข้อความใดประทับใจเล่าสู่กันฟังด้วยก็ดีค่ะ เพราะ ๓ วันนั้น ท่านอาจารย์บรรยายธรรมได้หลากหลายมากล้วนแต่เป็นข้อความที่ควรฟังไว้ในใจทั้งนั้น

แ่วเสียงธรรมที่ริมแม่น้ำแคว ไทรโยค กาญจนบุรี

เพราะยังมีความไม่รู้และความติดข้องในทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ตัณหา ความติดข้องจึงร้อยรัดเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตไว้ด้วยกันอย่างเหนียวแน่นทุกขณะ เป็นเรื่องราวที่จดจำมาแล้วในขณะนี้ โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่ได้ไปร่วมสนทนาธรรม ในงานแสดงกัลยาณจิตกับคุณพีสุจิตต์ อึ้งภากรณ์ ที่มีอายุครบ ๗ รอบ (๘๔ ปี ที่ไม่น่าเชื่อ รู้แล้วว่า รวยงามเป็นอย่างนี้เอง) ต้องขอขอบคุณ และอนุโมทนาคุณแก้วตา อเนกพุฒิ ที่ให้ทุกอย่างทั้งยานพาหนะที่แสนสะดวก ที่พักที่สบายพร้อมกับวิวทิวทัศน์ริมแม่น้ำแควที่สวยงาม อาหารที่แสนอร่อยทุกมื้อ ธรรมบันเทิงในรูปแบบต่างๆ และที่สำคัญที่สุดคือ ให้ธรรมเป็นทาน โดยจัดให้มีการสนทนาธรรมตลอดรายการโดยท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์เป็นผู้นำการสนทนา ก่อนกลับได้ไปขอบคุณและอนุโมทนาที่ทำได้ยาก เธอบอกว่า ทำไม่ยากหรอก ใครๆ ก็ทำได้ ถ้ามีศรัทธา แต่คิดว่า คงมีแต่ศรัทธาไม่ได้ ต้องมีทุนทรัพย์พร้อมด้วย จึงขอมีส่วนร่วมในกุศลครั้งนี้ด้วยการอนุโมทนาเช่นเคยค่ะ

กลับจากเมืองกาญจน์ ตื่นขึ้นมาตอนเช้า คิดถึงเสียงเพลง “แว่วเสียงธรรม” ที่คุณโจ จรัญ ปานุราช ขับร้อง โดยมีภรรยาคุณุญ คุณสายฝน ปานุราช แต่งเนื้อร้อง ซึ่งแต่งได้ไพเราะและลึกซึ้งมาก จนมีธรรมเป็นอารมณ์ไม่ได้เลย นอกจากมีเสียงเพลงเป็นอารมณ์ ขออนุญาตนำเนื้อร้องที่คุณฝนบรรจงแต่งมาเผยแพร่ค่ะ ส่วนเพลงคุณโจคงจะขึ้นเว็บของชมรมบ้านธัมมะ ให้ผู้สนใจ download ต่อไป

แว่วเสียงธรรม

แว่วเสียงแห่งธรรม ที่ท่านกล่าวมา เป็นอารมณ์
 เกิดความรื่นรมย์ สัมผัสอยู่ในใจตน
 หยาดย่อยจากปราง สวรรค์เบื้องบน
 สุกกลางแผ่นดินในฐานะถิ่นคน เหมือนดังหยาดฝนจำใจ
 พระธรรมช่วยคลาย ความเห็นผิดมี มาเดิม
 ไตร่ตรองไม่เิน ความทุกข์ที่มี คลายไป
 หล่อเลี้ยงจิตใจ อ้าขึ้นหทัย
 ผู้เคยหลับใหล พลันฟื้นตื่นใจ งดงามสดใส จริงเอย
 พอส่องทองอาทิตย์ทาบทา มาสนทนาธรรมะเกิดเอย
 พังพระธรรมทุกครั้งอย่างเคย ไม่ควรลืมเลย ละเลย ลอยวน
 แว่วเสียงแห่งธรรมที่ท่านกล่าวมาเป็นอารมณ์
 ฝากมากับลมเหมือนฝนพรำพรำใจคน
 กุศลเกิดมาพาขึ้นกมล
 จิตที่สั่งสม ธรรมะแยบยล น้อมนำส่งผลต่อไป

เห็นความไม่รู้ในสภาพธรรมตามความเป็นจริงแล้วว่า ไม่มีลักษณะเดียวที่จะรู้ว่าเป็นธรรมที่เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัยปรากฏแล้วก็ดับไปทันที ไม่กลับมาเกิดซ้ำอีกด้วย ก็เกิดนึกกลัวภัยของความไม่รู้ที่นับวันจะมากขึ้น คิดว่าพึงพอเข้าใจบ้าง แต่ก็ยังเป็นเพียงความเข้าใจเรื่องราว ที่ว่ากลัวๆ ก็กลัวแต่ปากเท่านั้นเอง ไม่กลัวจริง ไม่เห็นภัย ที่เกิดจากความไม่รู้ทุกขณะจริงๆ และยังอยู่ในมหาสมุทรของความไม่รู้จริงๆ ปัญญาที่ว่ามีการกำลังแต่ก็เกิดเพียงเล็กน้อย ยังไม่พอที่จะทำกิจให้อวิชชากระทบกระเทือนได้เลย แม้แต่นิดเดียว

วันสุกดิบ งานครบรอบคล้ายวันเกิดครบ ๘ รอบ

คุณย่าสงวน สุจริตกุล ๑๗ ต.ค. ๕๕

ชาวชมรมบ้านร่มมะ มศพ. มีกุศลศรัทธาจัดงานสนทนาธรรม เพื่อเจริญกุศลในโอกาสครบรอบคล้ายวันเกิด ๘๖ ปี ของคุณย่าสงวน สุจริตกุล ปุชนิยบุคคล ผู้มีอายุสูงสุดของมูลนิธิในวันที่ ๑๗ ต.ค. ๕๕ ที่บ้านอัมพวารีสอร์ทและสปา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเริ่มงานตั้งแต่วันที่ ๑๗ ต.ค. ถึง ๑๙ ต.ค. มีผู้ร่วมงานทั้งหมดประมาณ ๑๒๐ คน ขออนุโมทนาค่ะ

ท่านอาจารย์เดินทางมาถึงเมื่อประมาณ ๑๐ นาฬิกา พวกเราคอยต้อนรับและจะรับประทานอาหารกลางวันเวลา ๑๑.๓๐ น. หลังจากนั้นก็มีสนทนาธรรมในเวลาบ่ายสอง

...ธรรมไม่พ้นจากเดี๋ยวนี้ แม้เดี๋ยวนี้มีสิ่งที่กำลังปรากฏ
และคุ้นชินกับเดี๋ยวนี้มาตลอด
แต่ก็ยังไม่รู้ว่าเป็นอะไร เพราะไม่เคยชิน
ต้องค่อยๆ ฟังจนกว่าจะเริ่มเข้าใจแต่ละคำ...

...วิดน้ำออกจากเรือ...
...แมงเม่าบินเข้ากองไฟ...

...การฟังพระธรรมเพื่อรู้ความจริงว่า ไม่มีเรา ไม่ใช่เรา...

...ปัญหาอยู่ที่จิต...

...ทุกข์เพราะติดข้อง...

...ชีวิตดำรงอยู่เพียงแค่ขณะจิตเดียว...

จับใจความได้เพียงแค่นี้ค่ะ เสียหายจริงๆ เพราะถูกถิ่นมิทธะครอบงำเกือบตลอดเวลา เมื่อคืนนอนไม่ค่อยหลับ วันนี้ท่านอาจารย์พูดดีมาก ๆ เห็นความเป็นอนัตตาของสภาพธรรมทั้งหลายจริงๆ ตั้งใจฟังด้วยดีแล้ว แต่อกุศลเจตสิกเกิดขึ้นทำกิจหน้าที่แข็งแกร่งกว่าปัญญา เหมือนที่ผ่านมานานในสังสารวัฏ ร่ายละเอียด คุณวันชัย ภู่งาม ประธานสัมพันธ์ของมูลนิธิ คงจะรายงานรายละเอียดอย่างที่เคยทำทุกครั้ง และคงได้ฟังจากเอ็มพี 3 ในเร็ว ๆ นี้

หลังรับประทานอาหารเย็นแล้ว คุณสุภาพรรณเป็นเจ้าของภาพพาฬีจิตและอีกหลายๆ คนลงเรือชมหิ่งห้อยที่ต้นลำพูริมแม่น้ำแม่กลอง เรามีโอกาสได้ร่วมเดินทางด้วย แม้หิ่งห้อยจะไม่มากมายอย่างที่อยากจะเห็น แต่บรรยายภาศในแม่น้ำแม่กลองยามค่ำคืน ที่มีลมเย็นๆ พัดผ่าน พร้อมกับเสียงพูดคุยด้วยไมตรีจิตของสหายธรรม ก็น่ารื่นรมย์ไม่น้อย ขออนุโมทนาเจ้าภาพทั้งใหญ่และเล็กด้วยค่ะ

ครบ ๘ รอบคุณย่า

ท่านอาจารย์กราบคุณย่า

ธรรมจากหัวหิน

...วิชาเหมือนสินค้าอันมีค่าอยู่แดนไกล...

เมื่อวันเสาร์ที่ ๕ ม.ค. ๕๖ ได้มีโอกาสร่วมสนทนาธรรมกับชาวต่างประเทศที่บันยัน รีสอร์ท หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ท่านอาจารย์เปิดโอกาสให้ชาวต่างประเทศที่สนใจได้มีโอกาสสอบถามใกล้ชิด เป็นเวลาเกือบ ๑ เดือน โดยย้ายไปตามสถานที่ต่างๆ เริ่มต้นด้วย หัวหิน ๕ - ๑๑ ม.ค. ๕๖ แล้วกลับมาที่มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนาในวันเสาร์อาทิตย์ที่ ๑๒ - ๑๓ ม.ค. ๕๖ ต่อไปก็เป็นวังน้ำเขียว ๑๕ - ๑๘ ม.ค. ๕๖ แก่งกระจาน อยุธยา และอีกหลายๆ แห่ง คุณไพเราะบอกว่า เป็น Intensive course

ชาวต่างประเทศบางท่านก็ศึกษาธรรมกับท่านอาจารย์มาหลายสิบปีเช่น คุณนีน่า วัน กอร์คอม ชาวเนเธอร์แลนด์ ผู้เขียนหนังสือธรรมของมูลนิธิฯ หลายเล่ม คุณไพน่า ชาวอเมริกัน คุณแอนน์ มาร์แชล จากแคนาดา คุณโจนาธาน ชาวออสเตรเลียและคุณซาร่าห์ ชาว

อังกฤษ แต่อยู่ที่ฮ่องกง คุณเมิร์ฟ คุณอชิตะ จากออสเตรเลีย คุณอัลเบิร์ต จากอิตาลี และอีกหลายๆ ท่าน ซึ่งจำชื่อไม่ได้ และผู้เพิ่งศึกษาใหม่ เช่น คุณลูคัสจากโปแลนด์ อายุ ๒๖ ปี สหายธรรมจากเวียดนามที่ยังเยาว์วัยอีก ๖ คน ที่รู้จักกันแล้วที่ฮานอยเมื่อเดือนกันยายน ๕๕ รวมถึงชาวเวียดนามจากไซ่ง่อน ซึ่งเป็นชายสูงอายุที่รู้จักกันที่มูลนิธิฯ

เรา ๒ คน ตายาย ออกเดินทางจาก กรุงเทพฯ เกือบ ๙ โมงเช้า ถึงหัวหินเพียงกว่า ๖ ชั่วโมงโดยเครื่องบินของ รอยัลฟรินเซส ของ

คุณจุ กุสุมา โกมลกิติ ที่เชื้อเพื่อให้เป็นที่พักค้างแรมร่วมกับสหายนธรรมอีกหลายท่าน ขออนุโมทนาในกุศลจิตของคุณจุ รวมทั้งสหายนธรรมที่ตั้งใจไปสนับสนุนการบรรยายธรรมของท่านอาจารย์ตามความสามารถของตน เช่น คุณนวลวรรณ คุณกฤษณาไปนวดผ่อนคลายความเมื่อยล้า คุณหมอวิภากร คุณเมตตา คุณจุ นื่องป๊อบ คุณเอ็ม คุณวันชัยและครอบครัว คุณนภา ท่านพลเอกสพรั่ง กัลยาณมิตรและครอบครัว คุณอ้อมและกัปตัน เกื้อกูล แสนทอง คุณหมอเพิ่มสมบัติ และคุณวีระยุทธ สันตยานนท์ คุณเบญจวรรณ คุณปราณี คุณบรรอร คุณมณฑา คุณต่อตระกูล และน้องตอกมล ที่สำคัญที่สุด คือ คุณแก้วตา เอนกพุดิ และคุณสุกัญญา เพื่อนชอบ ที่ไปส่งท่านอาจารย์และพี่จี๊ดที่หัวหิน เป็นต้น (ถ้ายังไม่ครบ ต้องขออภัยที่แก่ชราแล้ว ความจำไม่ค่อยดีเหมือนเดิม)

ไปกราบท่านอาจารย์ที่บันยน์รีสอร์ทที่อยู่ใกล้ๆกัน (ขับรถประมาณ ๕ นาที) และเมื่อถึงเวลาบ่าย ๔ โมงก็เริ่มสนทนาธรรม นอกจากจะมอบธรรมเป็นทานแล้ว ท่านอาจารย์ยังมอบของที่ระลึกเป็นไดอารี่ปี ๕๖ ของ ดร. อนุสรณ์ กุศลวงศ์ พร้อมทั้งน้ำมันเขียวยี่นาของ คุณนวลวรรณ แก่ชาวต่างประเทศทุกท่าน แล้วจึงเริ่มสนทนาธรรม

ชาวต่างประเทศทุกท่านมีปัญหาซักถามมากมาย และตั้งใจที่จะฟังให้เข้าใจ ทำให้อดคิดถึงอาชยานที่เคยท่องจำตอนเด็กๆ ว่า “วิชาเหมือนสินค้านี่มีค่าอยู่แดนไกล ต้องยากลำบากกายจึงจะได้สินค้านั้นมา” ไม่ได้ เพราะท่านเหล่านี้เดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลมาเพื่อพบสัตบุรุษ ผู้มีความเข้าใจพระธรรมอย่างลึกซึ้ง ผู้มีเมตตาธรรมต้องการเผยแพร่ความเห็นถูก ความเข้าใจถูกต้องที่ท่านได้ศึกษาจากพระไตรปิฎกและอรรถกถาตลอดชีวิตแก่ผู้มีศรัทธา ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใคร อยู่ที่ไหนก็ตาม ท่านจึงเป็นกัลยาณมิตรที่สามารถทำให้เข้าใจความจริงของสภาพธรรมที่กำลังปรากฏตามความเป็นจริงได้ เพื่อละความไม่รู้ที่สะสมพอกพูนหนาแน่นมาแสนนาน ซึ่งไม่ใช่ของง่าย ๆ เลยที่จะเข้าใจความจริงที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้และทรงแสดงไว้ดีแล้วเพราะแม้แต่ขณะที่เห็น แล้วไม่รู้ว่า เห็นเป็นสภาพธรรมอย่างหนึ่งที่เกิดเพราะเหตุปัจจัยแล้วก็ดับไป ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ก็เป็นอกุศล เป็นอวิชชาแล้ว ก็จะได้เห็นว่า อวิชชานั้นมากมายยิ่งกว่าน้ำในมหาสมุทร เมื่อฟังธรรมเข้าใจ

ก็สะสมความเข้าใจไปเรื่อยๆ ท่านอาจารย์เปรียบเทียบว่า ขณะที่เข้าใจเหมือนน้ำที่หยดลงตุ่มที่ล้นหยด ในวันหนึ่งก็สามารถเต็มตุ่มได้

คิดถึงสิ่งที่เป็นไปได้ยาก ๔ อย่าง คือ การได้เกิดมาเป็นมนุษย์ มีอายุยืน พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาตรัสรู้ หรือพระธรรมวินัยของพระองค์ยังครบบริบูรณ์ ได้ฟังธรรม และเข้าใจธรรม ซึ่งพวกเราทั้งหลายก็ได้แล้ว แม้ชาวต่างประเทศจะอยู่ไกล แต่ก็ยังอยู่ในโลกมนุษย์เดียวกัน อยากรู้ก็ยังไปมา ติดต่อกันได้ และมีธรรมเหตุให้เจริญ

ด้วยปัญญา คือ ได้คบสัตบุรุษ คือท่านอาจารย์ ฟังธรรมด้วยความเคารพ ไตร่ตรอง
ธรรมที่ได้ฟังแล้ว ปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรมที่ได้เข้าใจแล้วนั้น

แต่ทั้งหมดก็ยังเป็น
เพียงหัวข้อธรรมที่จำมา ยัง
เป็นเรา ยังเป็นตัวตน ตุ่มน้ำที่
สะสมความเข้าใจยังไม่มาก
พอถึงระดับที่จะเห็นตามความ
เป็นจริงว่า ทุกอย่างเป็นธรรม

และเป็นอนัตตา ไม่ว่าจะเกิดที่ใด จะได้ฟังธรรมหรือไม่ ก็ล้วนขึ้นกับเหตุปัจจัยทั้งนั้น
เมื่อยังไม่รู้ ก็คือยังไม่รู้ ต้องศึกษาต่อไป ฟังต่อไป ไตร่ตรองธรรมที่ได้ฟังแล้วต่อไป เท่า
นั่นเอง

ควรจะจบแล้ว แต่ได้อ่านข้อความที่สหายธรรมชาวต่างประเทศส่งไปลงที่ website Dhamman Study Group น่าสนใจดี เลยนำมาเล่าต่อ

เมื่อเย็นวาน คุณลูคัสและคณะทั้งหมดได้ไปชมทะเลแล้ว พวกเราเป็นห่วงสหาย ธรรมต่างชาติว่า จะไม่ได้เห็นชายหาดหัวหินที่สวยงามติดอันดับโลก คุณลูคัสยังได้ ศึกษาธรรมจากประสบการณ์ตรง เธอเล่าว่า เดินไปตามชายหาดกับคุณอัลเบิร์ตเห็น สาวสวย ก็หลงรักทันที คุณอัลเบิร์ตบอกว่า นั่นเป็นเพียงนิมิตและอุปัทวันนะที่คุณ ลูคัสติดข้อง ซึ่งดับไปนานแล้ว ส่วนคุณอัลเบิร์ตไม่ได้สนใจเลยว่า เป็นอะไร ได้คัดลอก รายละเอียดข้อความที่คุณลูคัสมาให้อ่านด้วยคะ

L: Yes, fortunate indeed to be in such good company with friends from all over the world. Very lively dhamma discussions.

That's the best actually to see so many Dhamma friends in one place. Today we were with Alberto on a beach. There were Tam and Vietnamese group also with us.

We talked with Alberto about nimitta and anupayannana when I saw a beautiful girl on the beach, And I fall in love instantly carrying her with me all the time while she actually disappeared long long ago. Just moments of seeing and visible object says Alberto, gone, and nimitta, the sign and the anupayannana, minor details of things. all just followed by many thinking moments. He said also he saw a girl, but he did not notice her at all.

Later we went with Sukin to Hua Hin and see a places there by night with dinner at the Indian restaurant. Nice talks on dhamma in between and wonderful dinner.

This is so great that there are so many people interested in dhamma.

เมื่อได้ทราบข่าวว่า มีความสุขและสะดวกสบาย ก็ดีใจด้วยค่ะที่ได้รับกุศลวิบาก และที่สำคัญที่สุดยังได้อริยทรัพย์ติดตามไปด้วย

ธรรมจากอยุธยา

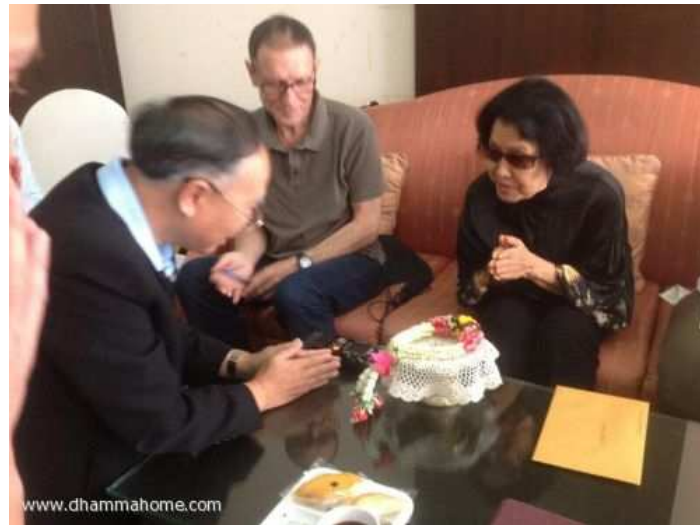
๒๖ ม.ค. ๒๕๕๖

การสนทนาธรรมในวันนี้เป็นครั้งสุดท้ายของกลุ่มศึกษาธรรม (Dhamma Study Group) จากต่างประเทศในการสนทนาธรรมสังฆจรที่เมืองไทยในปีนี้ (มกราคม ๒๕๕๖ ปีหน้าก็จะมีอีกในเดือนมกราคมเช่นกัน) ซึ่งเริ่มต้นจากหัวหิน ชาฟารีเวิลด์ วังน้ำเขียว ล่องเรือไปชมเกาะเกร็ด แก่งกระจาน และจบลงที่อยุธยา (เท่าที่ทราบ ถ้ามีที่อื่นอีกก็ขออภัยที่ไม่ทราบค่ะ) สถานที่เหล่านี้เป็นเพียงฉากหลังของการแสดงที่สำคัญของทุกท่านผู้มีศรัทธาจะเข้าใจความจริงจึงเดินทางมาประเทศไทยในครั้งนี้ โดยมีท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ เป็นศูนย์กลางของทุกคน เพราะความเข้าใจพระธรรมอย่างลึกซึ้งของท่านทำให้การสนทนาธรรมแต่ละขณะที่ผ่านไปมีคุณค่าน่าจดจำอย่างยิ่ง หลายท่านที่เข้าถึงความลึกซึ้งนั้นจึงไม่สนใจจะไปเที่ยวชมอะไรเลย อยากฟังธรรมอย่างเดียว เพราะความปิติซาบซึ้งที่เกิดจากความเข้าใจพระธรรมนั้น แม้จะเกิดทีละเล็กละน้อยก็ทำให้เกิดความสุข ชุ่มชื่นใจ เทียบไม่ได้เลยกับการได้เห็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลกหรือสิ่งที่ปรากฏทางตาที่ชาวโลกยกย่องว่า เป็นมรดกโลกทั้งหลาย เพราะเห็นแล้วก็ลืมอย่างรวดเร็วเหลือแต่สัญญา ความจำซึ่งก็ไม่เหมือนกับสิ่งที่ปรากฏให้เห็นจริงๆ และ

ความติดข้องซึ่งติดตามมามากมาย ถ้าชอบมาก ติดข้องมาก ก็เหมือนกับแบกมรดกโลก นั้นติดตามไปด้วย ไม่ทำให้เกิดความเบาสบายเหมือนได้เข้าใจพระธรรมเลย แต่อย่างไรก็ตาม เทียบกับตัวเองว่า ไปที่ไหน ก็อยากได้ดูได้ชมสิ่งสำคัญของบ้านเมืองนั้น (แสดงให้เห็นว่า ยังไม่มั่นคงในการฟังพระธรรม เหมือนคุณชาราวห์และคุณโจนาธาน เป็นต้น) จึงอยากพาสหยาจรธรรมจากแดนไกลไปเยี่ยมชมบ้านเกิดอยุธยา เมืองหลวงเก่า ที่ภูมิใจอยากให้แขกบ้านแขกเมืองที่มีศรัทธาในการศึกษาพระธรรมเหมือนกันได้ (อันนี้สำคัญมากเพราะแม้ที่เมืองไทยจะหาเพื่อนหรือญาติที่สนใจศึกษาพระธรรมเหมือนกันก็ยังไม่ยาก แต่นี่อยู่คนละมุมโลก คิดดูจะไม่น่าอัศจรรย์ใจได้อย่างไร)

กราบเรียนให้ท่านอาจารย์ทราบตั้งแต่ที่อินเดียว่า ขอเป็นเจ้าภาพพาสหยาจรธรรมชาวต่างประเทศไปเยี่ยมชมอยุธยาสัก ๑ วัน ซึ่งท่านก็กำหนดเป็นรายการสุดท้ายของธรรมสังฆจรครั้งนี้ เพราะบอกข้ากว่าคนอื่น (ที่มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา นั้น มีแต่ผู้มีศรัทธาต้องการเจริญกุศลทุกประการ บางครั้งถึงกับแย่งกันอย่างสันติ ไม่อย่างนั้นไม่ได้ทำ ดีใจที่ได้มาอยู่ในกลุ่มผู้ใจบุญเช่นนี้จริงๆ ค่ะ และเป็นตัวอย่างในการเจริญกุศลของตัวเองด้วย ทำให้สละง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์ หรือร่างกายเท่าที่สามารถ) เพราะเป็นรายการสุดท้าย จึงมีสหยาจรธรรมต่างชาติหลายท่านกลับไปแล้ว โดยเฉพาะคุณนีน่า วัน กอร์คคอม ผู้เขียนหนังสือธรรมของมูลนิธิต์ หลายเล่ม ที่สามีของท่าน คือท่านทูต ลอดเดอเวจ ชาวเนเธอร์แลนด์ ชื่นชอบบ้านไทยโบราณริมแม่น้ำเจ้าพระยามาก (เสียดายที่ท่านเสียชีวิตไปแล้วเมื่อเร็วๆ นี้) แต่ก็ยังมีสหยาจรธรรมใหม่ๆ อีกหลายท่านที่ยังไม่เคยไป เดิมตั้งใจว่าจะสนทนาธรรมในช่วงเช้า และภาคบ่าย จะพาชมโบราณสถานที่สำคัญต่างๆ แต่ท่านอาจารย์บอกว่า คุณชาราวห์ขอสนทนาธรรมต่อในตอนบ่าย จึงจะต้องเปลี่ยนรายการไป

เจ้าภาพกราบท่านอาจารย์

น้องเบญจวรรณ เจ้าภาพร่วม กราบท่านอาจารย์

อย่างที่บอกว่า มูลนิธิฯ มีผู้ใจบุญต้องการเจริญกุศลมาก เมื่อมีผู้ทราบว่ เราขอเป็นเจ้าภาพอาหารและสถานที่จัดสนทนาธรรม น้องเบญจวรรณ รัศมีสุวรรณกุล ก็ขอเป็นเจ้าภาพร่วมด้วย จึงได้เชิญเพื่อนๆ สหายธรรมที่สนใจไปเพิ่ม และหลายท่านไม่พูดภาษาอังกฤษ จะให้ไปนั่งฟังภาคภาษาอังกฤษก็คงไม่เกิดประโยชน์ จึงเปิดอีกห้องหนึ่งสนทนาภาษาไทยเพราะติดพันมาจากอินเดียที่มีคำถามที่ยังตอบไม่หมดระหว่างการเดินทางในรถบัสร่วมกัน ๑๐ วัน คนใกล้ชิดจึงเป็นผู้นำการสนทนาภาคภาษาไทย

เพื่อให้ (อย่างน้อยตัวเอง) เกิดความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยและมั่นคงในการศึกษาพระธรรมมากขึ้น (ได้กราบเรียนให้ท่านอาจารย์ทราบแล้วว่า ขออนุญาตเล่าเรื่องราวของธรรมและท่านก๊อญโมทนาที่ช่วยกันเผยแพร่)

คุณแก้วตา อเนกพุฒิ มหาอุบาสิกาท่านหนึ่งของมูลนิธิฯ เป็นคนรับท่านอาจารย์และพี่จี๊ดมาที่โรงแรมอยุธยาแกรนด์ของคุณหม่ออาคม – คุณจิราพร ภิรมย์พานิช ถึงประมาณ ๙ โมงกว่า ซึ่งคณะชาวต่างชาติมาถึงก่อนประมาณ ๕ นาที คิดว่าจะให้ท่านอาจารย์ได้พักผ่อนก่อน แต่เมื่อท่านเข้าห้องสนทนาธรรม ก็ถูกรุมล้อมซักถามปัญหาต่างๆ ทันที (แม้เจ้าภาพจะนำพวงมาลัยเข้าไปกราบกียังยาก) จึงต้องเริ่มการสนทนาทันที ไม่ต้องรอเวลา ๑๐ โมงตามกำหนดการเลย

หลังจากนั้นก็เป็นการสนทนาซักถามปัญหาต่างๆ อย่างเข้มข้น เพื่อนร่วมรุ่นตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ ๕ โรงเรียนประตูลี้ อยุธยา ท่านเมตตา บันเทิงสุข อติตรอง ปลัดกระทรวงพลังงาน บังเอิญได้เข้าไปร่วมฟังด้วย บอกว่าไม่มีคนไทยกล้าถามปัญหาจริงๆ อย่างนี้ และท่านอาจารย์ก็ตอบปัญหาได้ชัดเจนมากทำให้เข้าใจทันที ท่านอดีต รองปลัดบอกว่า หากคนที่สามารถพูดให้เข้าใจธรรมอย่างนี้มานานแล้ว เพิ่งได้พบ เพราะเคยพบแต่คนพูดให้รู้เรื่องราวของธรรม สาธุค่ะ ท่านรองปลัด หวังว่าจะได้พบท่านที่มูลนิธิฯ ในเร็วๆ นี้ละคะ

หลังอาหารกลางวัน หลายท่านรวมกลุ่มสนทนาธรรมกันทันที (ดีใจด้วยค่ะ ที่เริ่มเข้าใจธรรมแล้ว ทำให้เกิดความเบาสบายเมื่อได้ฟัง)

ตอนนี้ท่านอาจารย์ได้พักผ่อนในห้องพัก คุณนวลวรรณนั่งรถตู้จากกรุงเทพฯ มา นวดอาจารย์ได้ทันเวลาพอดี ส่วนเราไม่ได้เจริญกุศลในการฟังพระธรรมเลย ก็ต้องแล้วแต่เหตุปัจจัย ได้แต่เจริญเวยาวัจจมัย บุญสำเร็จด้วยการช่วยเหลือกิจของคนอื่นให้สำเร็จ เพราะต้องพาสหายธรรมทั้งไทยและต่างประเทศบางท่านไปชมโบราณสถาน วัดไชยวัฒนาราม ซึ่งปิดไม่ให้เข้าเพราะกำลังซ่อมแซมใหญ่หลังถูกน้ำท่วมมานานนับเดือน เมื่อปีที่แล้ว ได้แต่ยืนชมอยู่ข้างนอก แต่ก็ได้เก็บภาพกลุ่มเจดีย์ที่มีรูปทรงสวยงาม พาชมรอบๆ เมืองทางหน้าต่างรถผ่านวัดโลกยสุธา ที่มีพระนอนใหญ่ และวนดูวัดราชบูรณะ วัดมหาธาตุ ไม่ได้แวะดูที่ไหนอีก เพราะเวลาจำกัด ให้ดูพอเป็นตัวอย่าง แวะที่บ้านทรงไทยริมแม่น้ำเจ้าพระยาดูท่าน้ำ รับประทานน้ำเย็น แล้วรีบกลับไปสนทนาธรรมต่อที่

โรงแรม แต่เดี๋ยวนี้อยู่ยารถก็ติดมาก โดยเฉพาะวันเสาร์อาทิตย์ ทำให้ผิผดแผนที่วางไว้หมดเลย สนทนาธรรมต่อจนถึง ๔ โมงเย็น ถ่ายรูปร่วมกัน แล้วต่างคนแยกย้ายกันกลับ ด้วยความอิมเมใจในกุศลที่ได้กระทำแล้ว ที่ได้สะสมอยู่ในจิตขณะต่อๆ ไปมีผู้ร่วมเจริญกุศลในครั้งนี้อีกหลายท่าน เช่น คุณน้อย พัทนารี นำขนมไทยห่อใบตองสวยงาม มาเป็นอาหารว่าง คุณขาว เกรียงศักดิ์ นำขนมจีนน้ำพริก เจ้าอ้อย มาร่วมด้วย น้องวันชัย ภู่งาม แม้จะมีธุระต้องเดินทางไปเชียงใหม่ ก็ยังอุตส่าห์แวะมาถ่ายภาพให้ แล้วก็เดินทางต่อ ไม่ยอมรับประทานอาหารกลางวันด้วย คุณหม่อมอาคมและภรรยาที่เป็นเจ้าภาพน้ำชา กาแฟ และห้องพักของท่านอาจารย์ตอนบ่าย คุณอนุทินและคุณเล็ก จิราพร มหาอุบาสก อุบาสิกาอีกคู่หนึ่งของมูลนิธิฯ นำเสื้อ หนังสือ ซีดีที่ซื้อจากมูลนิธิมาแจกอีกเหมือนกัน และทุกท่านที่ร่วมเดินทางมาสนทนาธรรมในครั้งนี้

ขอบคุณและอนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่าน ขอให้เจริญในกุศลยิ่งๆ ขึ้นไป ที่สำคัญที่สุดขอกราบเท้าบูชาคุณท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่ทำให้เข้าใจพระธรรมยิ่งขึ้นแม้จะทีละน้อย แต่ก็มั่นคงในหนทางนี้ (คือหนทางที่ต้องศึกษาพระธรรมเพิ่มขึ้น เพื่อให้ค่อยๆ เข้าใจขึ้น) จนเป็นปัจจัยทำให้อริยทรัพย์ ทศพิธอันประเสริฐเจริญขึ้น คือ ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ และปัญญา ซึ่งจะเกื้อกูล เป็นเกาะเป็นที่พึ่งตลอดไป จนกว่าถึงที่สุดแห่งทุกข์

คำศักดิ์สิทธิ์

เมื่อวาน ๑๐ เม.ย. ๕๖ ไปร่วมทำบุญคล้ายวันเกิดของคุณไอแวน วอลซ์ (Ivan Walsh) ผู้ล่วงลับไปแล้วเมื่อต้นปีนี้เอง ภรรยาของท่าน คุณแฉ้ว ฟองจันทร์ นันตา วอลซ์ ผู้ดูแลคุณไอแวนอย่างดีในยามเจ็บไข้ เมื่อสิ้นชีวิตแล้วก็ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ได้จัด สันทนาการธรรม ที่บ้าน ซอยปรีดีพนมยงค์ ๑๖ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้คุณไอแวน และ มารดาบิดาผู้ล่วงลับไปแล้ว

ท่านอาจารย์ได้อธิบายถึงความละเอียดลึกซึ้งของพระธรรมที่ยากจะเข้าใจ แม้แต่คำๆ เดียว คือ “ธรรมะ” ซึ่งคือสิ่งที่มีจริงๆ เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย เกิดแล้วก็ดับไป อย่างรวดเร็ว ไม่สามารถบังคับบัญชาได้ มีผู้ถามว่า เมื่อไรถึงจะมีสติสัมปชัญญะ ระลึก รู้ลักษณะของสภาพธรรมะที่กำลังปรากฏขณะนี้ตามความเป็นจริง ท่านก็ตอบเหมือน ทุกครั้งว่า ถ้ายังไม่มีสติปัญญา ความจำที่มั่นคงว่า สิ่งที่กำลังปรากฏเดี๋ยวนี้เป็น

ธรรมะ ไม่ใช่เรา ก็ยังไม่สามารถระลึกอะไรได้ สิ่งที่กำลังปรากฏเดี๋ยวนี้ เช่น เห็น รู้หรือ
ยังว่าเป็นเห็น เป็นสภาพธรรมะอย่างหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย ไม่ใช่เรา ยังไม่รู้ ได้
ยินก็ยังไม่รู้ ได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัสทางกาย คตินึก ไม่รู้ทั้งหมดเลยว่าเป็น
ธรรมะ ยังเป็นเราอยู่ทุกขณะอย่างนี้ ก็ไม่น่าแปลกใจเลยที่สติปัญญาฐานหรือ
สติสัมปชัญญะยังไม่มีปัจจัยพอที่จะเกิดได้อย่างที่หวัง

คิดถึงคำเปรียบเทียบความลึกซึ้งของพระธรรม กับความเข้าใจของเราว่าเหมือน
จะงอยปากยุ่งที่จุ่มลงในมหาสมุทร ยุ่งบางตัวอย่างเราคิดว่า รู้พระธรรมมากแล้วเพราะ
สุดจะงอยปากแล้ว คิดว่าพระธรรมจบแค่นี้แล้ว ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทาง
กาย ทางใจ เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส คตินึก หาว่าไม่ว่า ที่ไม่วินั้น
มากมายขนาดไหน เพราะคิดว่ารู้พอแล้ว จึงอาจหาญที่จะให้สติปัญญาฐานหรือ
สติสัมปชัญญะเกิดเพื่อจะได้บรรลุธรรมเร็วๆ อยากจะบรรลุโดยที่ไม่เข้าใจอะไรเลย ได้
ยินเพียงเรื่องราว ยังไม่ถึงอรรถของเรื่องราวนั้นด้วย แต่ก็อยากได้ผล เหมือนเพิ่งเพาะ
เมล็ดมะม่วง แล้วก็อยากกินผลมะม่วงทันที

จะถามเรื่องอื่นๆ เลยไม่ได้ฟังด้วยดี ทำให้ถามกลับไปกลับมาทั้งปี หลายๆ ปี

และอีกคำอุปมาหนึ่งที่ท่านอาจารย์ยกมาให้ฟัง คือ เหมือนขูดภูเขาด้วยเล็บ วันหนึ่งจะขูดได้สักเท่าไร แล้วจะหวังให้ภูเขา คือ ความไม่รู้ หายวับไปกับตา เป็นไปได้อย่างไรให้รู้ว่าพระธรรมนั้นยาก ละเอียด ลึกซึ้ง เพื่อจะได้เตือนตนไม่ให้หวังที่จะเข้าใจเร็วๆ เพราะยากที่จะสมหวัง ให้มีคำศกดิ์สิทธิ์เตือนใจ คือ “เพื่อละ” ฟังเพื่อละความไม่รู้ เท่านั้นแหละ ไม่รู้มากแค่ไหน ก็ฟังมากแค่นั้น ฟังแล้วลืม ก็ฟังอีก จนกว่าจะมันคงจริงๆ ว่าสิ่งที่ปรากฏขณะนี้เป็นธรรมะ ไม่ใช่เรา ฟังด้วยดี คือ เข้าใจสิ่งที่กำลังฟัง ไม่ใช่ฟังแล้วคิด

คำศกดิ์สิทธิ์ “เพื่อละ” นี้ ศกดิ์สิทธิ์จริงๆ ทำให้เบาสบาย ฟังเพื่อละความไม่รู้ ให้เพื่อละความตระหนี่ ทำดีเพื่อละความไม่ดี ไม่หวังผลตอบแทน แม้คำสรรเสริญ จึงเบาจริงๆ

กราบเท้าขอบพระคุณท่านอาจารย์ ที่พรั่สอนธรรมะที่แสนยาก และลึกซึ้งนี้บ่อยๆ เนื่องๆ จากวัน เป็นเดือน เป็นปี เป็น ๖๐ ปี และต่อๆ ไปเรื่อยๆ แม้ผู้ฟังหลายคนจะหยุดฟัง เพราะได้จากโลกนี้ไปก่อน เช่น คุณไฉว่ณ วอลซ์ เป็นต้น แต่ก็เห็นได้ว่า ชีวิต

ของคุณไอแวนมีสาระอย่างยิ่งที่ได้รู้ ได้เข้าใจความจริงแท้ๆ ไม่แปรเปลี่ยนเป็นอื่นนี้ และความเข้าใจนี้จะสะสมอยู่ในจิต ไม่ได้สูญหายไปไหน เมื่อเหตุปัจจัยพร้อมความเข้าใจ ธรรมะก็จะเจริญเติบโตต่อไป

เมื่อวานนี้กลับก่อน จึงไม่ได้อุทิศส่วนกุศล ขออุทิศตอนนี้นะคะ

ขออนุกุศลที่พวกเราได้กระทำแล้วด้วยการสนทนาธรรม การเข้าใจพระธรรม รวมทั้งเผยแผ่ความเข้าใจผ่านบทความนี้ด้วย ขอให้คุณไอแวน คุณพ่อคุณแม่ของคุณ ไอแวนและของคุณแอมว จงมีจิตโสมนัสยินดี อนุโมทนาในส่วนกุศลนี้โดยทั่วกัน

สาเหตุที่ไปชมผีตาโขน ที่จังหวัดเลย

เมื่อทราบว่าจะไปชมผีตาโขนที่จังหวัดเลยก็มีหลายคนสงสัย (รวมทั้งตัวเองด้วย) ว่าทำไมต้องผีตาโขนและทำไมต้องจังหวัดเลย ต่อมาจึงทราบสาเหตุว่า เนื่องจากท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ได้รับจดหมายจากท่านผู้ฟังท่านหนึ่งที่อยู่จังหวัดเลยว่าได้ฟังเสียงท่านอาจารย์ก็องกัवालอยู่ในบ้านจากรายการธรรมะทางสถานีวิทยุมานานหลายปี ยังไม่มีโอกาสมากราบท่านอาจารย์ ส่วนสามีก็ฟังธรรมะที่ท่านอาจารย์บรรยายมา ตั้งแต่อายุ ๑๒ ปี จนบัดนี้อายุ ๔๕ ปีแล้ว มีความหวังว่าจะได้พบท่านอาจารย์สักครั้งหนึ่งเหมือนกัน จึงเขียนจดหมายมากราบเรียนถึงความหวังที่ท่านบอกว่าแสนไกลนี้ ให้ท่านอาจารย์ได้ทราบ

เมื่อท่านอาจารย์ได้อ่านจดหมายแล้ว ก็อนุเคราะห์ที่จะไปเยี่ยมสหายนธรรม สามิภรรยาคุณนี้ถึงจังหวัดเลย ซึ่งแน่นอนต้องมีผู้ติดตามหลายคน ท่านจึงเลือกเวลาตรงกับที่จังหวัดเลยจัดงานประเพณีผีตาโชน ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวอำเภอด่านซ้าย จ.เลย เพื่อผู้ติดตามจะได้เห็นประเพณีที่เลื่องชื่อไปทั่วโลกนี้ด้วย ส่วนผู้ใดจะสนทนารวมกับท่านอาจารย์และสมาชิกชมรมบ้านธัมมะจังหวัดใกล้เคียง ที่โรงแรมภูนาคำ รีสอร์ท อ.ด่านซ้าย จ.เลย วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ในเวลา ๑๔.๐๐ น. ก็ตามอัธยาศัย

ธรรมะจากจังหวัดเลย

เมื่อวันที่ ๑๐ -๑๒ ก.ค. ๒๕๕๖ สมาชิกชมรมบ้านธัมมะ มศพ. นำโดยสมาชิกหมายเลข ๑ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และคณะฯ กว่า ๓๐ คนที่เดินทางทั้งทางอากาศ ทางรถทัวร์ และรถยนต์ส่วนตัว ได้เดินทางไปอนุเคราะห์สหายนธรรมที่เขียนจดหมายมาจากจังหวัดเลยว่า ต้องการกราบท่านอาจารย์สักครั้งหนึ่งในชีวิต

ความจริงตั้งใจจะรายงานสด เพราะที่ภูนาคำรีสอร์ทมี free wifi แต่จากสนามบินจังหวัดเลย กว่าจะถึงที่พักในอำเภอด่านซ้าย ได้แวะที่ภูเรือ โดนฝนเลยละลาย (เป็นเกลือหรือน้ำตาล เลือกเอาเอง) หหมดแรงจะรายงานอะไรทั้งคืน ขอภัยที่เมื่อได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สื่อข่าวของชมรมฯ แล้ว ก็ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างที่เราควรจะทำ เลยคิดว่ากลับถึงบ้านแล้วรายงานแท้งก็ได้ จะได้ค้นคว้าที่มาของประเพณีผีตาโชนด้วย เพราะ

ถามกันไปมาว่าเป็นมาอย่างไร ถึงได้สืบทอดยืนยาวมากกว่า ๑๐๐ ปีก็ไม่มีใครในคณะตอบได้ (อาจจะถามคนที่ไม่รู้ก็ได้) แต่คิดอีกที (ด้วยความขี้เกียจ) ว่าจะไปทำไม มีแต่เรื่องราวที่เกิดจากความคิดของผู้ไม่มีปัญญา รู้แล้วก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร ไม่ได้ช่วยทำให้รู้สภาพธรรมะตามความเป็นจริงเลย

ได้อ่าน “ณกาลครั้งหนึ่งที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” โดยวันชัย ๒๕๐๔ มีเรื่องราวและภาพถ่ายอย่างละเอียด (แม้กระทั่งรูปนางละเวงที่มาดูขบวน

แห่ผีตาโขน) อ่านสนุกและมีสาระแนแน ก็โล่งใจว่า ไม่ต้องรายงานแล้ว เพราะมีผู้รายงานอย่างสมบูรณ์ที่สุด แต่มีแฟนคลับ (หน้าม้า) ไทรมาทามหารายงานการเจริญกุศลที่จังหวัดเลย เลยต้องนำความจำที่เกิดจากการเห็นและได้ยิน ฯลฯ เมื่ออาทิตย์ก่อน ซึ่งดับไปหมดแล้วกลับมาทบทวนเพื่อรายงานแห่งอีกครั้ง

ในการเดินทางครั้งนี้ทุกท่านตั้งใจเจริญกุศลทุกประการตามการสะสม ตั้งแต่
ออกเดินทางจะเห็นบางท่านช่วยดูแลผู้สูงอายุด้วยความเต็มใจ ระหว่างดูขบวนแห่ นื่องๆ
หลายคนก็ช่วยบริการอาหาร น้ำดื่ม พัด ร่ม ผ้าเย็นนอกจากบริการพวกเราแล้ว ยังใจดี
บริการคนที่นั่งอยู่ใกล้ๆ ด้วย แม้แดดจะร้อน แต่เห็นภาพที่เกิดจากกุศลจิตแล้ว ชื่นใจค่ะ
(ไม่ได้ลงมือทำเอง เพราะถูกจัดเป็นผู้สูงอายุที่ควรได้รับการบริการ จึงได้แต่อนุโมทนาซึ่ง
เป็นกุศลจิตเช่นกัน)

ได้พบกับคุณไพโรจน์และคุณทองแถม ชัชวาลย์ เจ้าของจดหมายที่มารอกราบท่านอาจารย์ ที่ ภูนาคำรีสอร์ท เวลาบ่ายสองโมงเย็น เราเข้าอีกตามเคย เพราะมัวแต่ทำธุระส่วนตัว มาร่วมการสนทนาธรรม หลังจากนั้น พอจับใจความ ที่ท่านอาจารย์บรรยาย ธรรมะได้ว่า “แต่ละคนก็แต่ละหนึ่ง ประพฤติตามที่เป็นไป ตามการสะสม แม้แต่จะมาพบเพื่อแสดงธรรม หรือจะมาฟังธรรมก็ตาม” อย่างเช่นท่านอาจารย์มาแสดงธรรมพวกเราและคุณไพโรจน์และคุณทองแถม

มาฟังธรรม “โลกภายในผลิตโลกภายนอก คือ ความคิดนี้ทำให้เกิดโลกภายนอก เรื่องราวต่างๆ ถ้าไม่คิด ก็ไม่มีอะไรเลย”

“เมื่อรู้ว่า การฟังธรรมมีประโยชน์ ก็อย่าทิ้งประโยชน์โดยไม่ฟังให้เข้าใจ ฟังเพื่อไม่ลืม ขณะที่ฟังไม่คิดเรื่องอื่น ฟังเพื่อรู้ว่า ทุกอย่างเป็นธรรมะและเป็นอนัตตาจนกว่าจะไม่มีอะไรเหลือเลย มีแต่สภาพธรรมะที่กำลังปรากฏเพียงอย่างเดียว”

“ขณะที่เห็น แล้วไม่รู้ว่าเป็นธรรมะ ที่เกิดเพราะเหตุปัจจัยขณะนั้นกำลังไปรยฐูลี ลงในจิต เพิ่มขึ้นทุกขณะ”

จำธรรมะมาได้แค่นี้ค่ะ ทั้งๆ ที่ท่านอาจารย์บรรยายตั้ง ๒ ชั่วโมง น้อยแต่เข้าใจบ้างก็ยังดีกว่าไม่เข้าใจเลย

จบการบรรยายธรรมะ ท่านอาจารย์ได้มอบของที่ระลึกที่นำมาจากมูลนิธิฯ เป็นกระเป๋าดูหนังใบใหญ่ ที่ใส่หนังสือธรรมะ แผ่นซีดี และอื่นๆ พร้อมกับเชิญทั้ง ๒ ท่านร่วมรับประทานอาหารเย็นด้วยกัน แต่เธอบอกว่า ต้องขับรถกลับบ้านระยะทางกว่า ๑๐๐ กม.

วันกลับ ได้เห็นคุณทองแถมมานั่งยิ้มรอส่งท่านอาจารย์ที่สนามบิน เธอบอกว่าคิดว่ามาไม่ทันแล้ว แต่ก็ทันจนได้ วันนี้มาคนเดียว เพราะสามีต้องดูแลคนแก่ที่บ้าน ๒ ท่าน เธอเล่าของฝากที่ไม่ใช่ธรรมะมาคืน (คือซองสีขาวใส่ธนบัตร) ขอรับแต่ธรรมะอย่างเดียว เลยเป็นเรื่องที่ต้องหาผู้มอบกันวุ่นวายเพื่อคืนให้ เพราะไม่มีผู้ประสงค์จะแสดงตัว แม้กระนั้น ที่สนามบินก็ยังมีคนมอบเงินให้คุณทองแถมอีกเพื่อเป็นค่าเดินทาง มาฟังธรรมะที่กรุงเทพฯ เธอก็ไม่ยอมรับ ยืนยันว่า ขอรับแต่ธรรมะเท่านั้น อนุโมทนาในกุศลจิตของผู้ให้และผู้รับ (รวมทั้งไม่รับด้วย) ค่ะ

รอยยิ้มด้วยปิติของผู้ให้ธรรมะและผู้รับธรรมะ

เยือนเมืองน่าน

ในวันที่ ๑๘ - ๒๐ ก.พ. ๕๗ นี้ ดร.อนุสรณ์ กุศลวงศ์ ได้กราบเรียนเชิญท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์และสมาชิกชมรมบ้านธัมมะไปเที่ยวพักผ่อนชมเมืองน่าน และ ดร.อนุสรณ์ หรือพี่เปี้ยก ได้กรุณาค้นประวัติศาสตร์และเรื่องราวที่น่าหลงใหลของเมืองน่าน มาให้ผู้ร่วมเดินทางได้ศึกษาก่อน ส่วนภาพประกอบนั้น คุณวันชัย ภู่งาม ตากล้องมือระดับพระกาฬ (ไม่ทราบเหมือนกันว่าเป็นอย่างไร แต่คิดว่าต้องเก่งกว่าใครๆ ทั้งหมด) จะนำมาประกอบภายหลังการเดินทางแล้วค่ะ

เมืองน่าน

น้ำ	ในอภรณ์หลังรินไหล
น่าน	นทีที่หล่อเลี้ยงคู่เคียงไพร
สาย	น้ำใจใหญ่กว้างสร้างชุมชน
ธาร	ทอดทอความสุขทุกทิวทุ่ง
ลานนา	รุ่งอารยะผลิตผล
ตะวัน	ฉายลานน้ำงามผู้คน
ออก	แรงตนรู้ตระหนักรักษ์แม่น้ำ

(คำประพันธ์ จิระนันท์ พิตรปรีชา)

ภูมิหลังเมืองน่าน

เมืองน่านเริ่มก่อตั้งเป็นนครรัฐในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ โดยพระญาพุกา ผู้ครองเมืองย่าง ซึ่งเป็นเมืองเล็กๆ ในลุ่มน้ำย่าง สาขาหนึ่งของแม่น้ำน่าน (อยู่ในอำเภอท่าวังผาปัจจุบัน) ตำนานกล่าวว่า พระญาพุกาได้ส่งโอรส ๒ พระองค์ไปสร้างบ้านแปงเมือง ขยายอาณาเขต องค์พี่ชื่อ ขุนนุ่น ไปสร้างเมืองหลวงพระบาง ส่วนขุนฟองผู้น้องไปสร้างเมืองบัว ซึ่งต่อมาคือ วรนคร หลังจากนั้นในสมัยพระญากานเมือง ได้ย้ายเมืองหลวงมาสร้างใหม่ที่เชิงดอยภูเพียงแช่แห้ง จนถึงยุคพระญาผากอง ทรงเห็นว่าชาวเมืองต้องลำบากเพราะขาดแคลนน้ำในปี พ.ศ. ๑๙๑๑ จึงได้อพยพไพร่พล ข้ามแม่น้ำน่าน มาตั้งบ้านเมืองบนฝั่งตะวันตก ซึ่งเป็นตัวเมืองน่านในทุกวันนี้

วิหารวัดภูมินทร์ น่าน

น่านเคยเป็นแคว้นแคว้นอิสระ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับแคว้นสุโขทัยจนกระทั่งพระเจ้าติโลกราชยกทัพมายึดครองเมื่อปี พ.ศ. ๑๙๙๑ ซึ่งในหนังสือพื้นเมืองน่าน กล่าวว่า ด้วยทรงต้องการแหล่งเกลือของเมืองน่านนั่นเอง แคว้นน่านจึงได้ถูกผนวกเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนา และเมื่อพม่าแผ่อิทธิพลเหนือล้านนา น่านก็ตกอยู่ใต้อำนาจพม่าไปด้วย ยุครัตนโกสินทร์ น่านมีฐานะเป็นประเทศราชของสยามเมื่อเกิดสงครามปราบฮ่อในสมัยรัชกาลที่ ๕ กองทัพสยามได้แวะเกณฑ์ไพร่เกณฑ์ช้างที่นครน่าน จนเกิดเหตุการณ์ ร.ศ. ๑๑๒ (พ.ศ. ๒๓๒๖) มีการตกลงทำสัญญาแบ่งอาณาเขตดินแดนระหว่างประเทศสยามกับฝรั่งเศส ที่เข้ายึดครองลาวเหนือประเทศราชน่าน จึงกลายมาเป็น ๑ ใน ๖ หัวเมืองของมณฑลพายัพและการสืบทอดอำนาจของราชวงศ์น่านก็สิ้นสุดลง จนกระทั่งหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ ๑ ปี มณฑลเทศาภิบาลถูกยกเลิก น่านก็กลายสถานภาพมาเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศสยาม

สายน่านนในงานจิตรกรรม

(ภาพจิตรกรรมฝาผนัง วัดภูมินทร์ น่าน)

จิตรกรรมฝาผนังในวัดภูมินทร์และวัดหนองบัว คือองค์ประกอบศิลป์ของภาพชีวิตเมืองน่านเมื่อ ๑๐๐ กว่าปีก่อน นำชื่นใจที่มีผู้ศึกษาและสืบทอดผลงาน “หนานบัวผัน” อย่างจริงจัง ดังเช่น อาจารย์วิชัย ปราบริปู ซึ่งเป็นทั้งนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเรื่องนี้ และศิลปินผู้นำแนวทางพ่อครูมาประยุกต์เป็นผลงานจิตรกรรมร่วมสมัย ซึ่งยังได้อุทิศพื้นที่ใน “หอศิลป์ริมน่าน” ของตนเป็นห้องจัดแสดง เพื่ออธิบายนัยสำคัญ ของมรดกเมืองน่านชุดนี้ด้วย ในอุโบสถวัดมิ่งเมือง สีสันสดใสของจิตรกรรมฝาผนังบ่งบอกให้รู้ว่า เป็นงานที่วาดขึ้นใหม่เมื่อไม่นานมานี้ แต่ลีลาเส้นสีและเรื่องราวเป็นการสืบทอดขนบศิลป์วิญญานน่านของหนานบัวผันอย่างเต็มภาคภูมิ อาจารย์สุรเดช กานะเสน คือผู้รังสรรค์งานจิตรกรรมย้อนยุคชุดนี้ นำเสียดายที่ยังวาดไม่เสร็จสมบูรณ์ ศิลปินสายเลือดน่านผู้นี้ก็ด่วนจากไปในวัย ๔๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ อาจารย์สุรเดชได้ถ่ายทอดตำนานประวัติศาสตร์ของกลุ่มน่าน เป็นภาพการอพยพย้ายเมืองของพระญาณเมือง โดยมีพระองค์ประทับนั่งอยู่บนแพหลวง ห้อมล้อมด้วยแพข้าราชการบริพาร และแพสำหรับวงมโหรีซึ่งได้ชื่อภายหลังว่า “ซอล่องน่าน” และ “ฟ้อนล่องน่าน” ถือเป็นการรื้อรำ แสดงความอาลัยต่อบ้านเมืองเดิมที่จากมา และบรรยายความงดงามของภูมิประเทศ ๒ ผังลำน้ำน่าน

(บุคคลสำคัญผู้สืบทอดเผยแพร่ลีลาซอล่องน่าน จนเป็นเสียงเพลงอมตะในหัวใจคนเมืองน่าน คือ พ่อครูคำผาย นุปิง ศิลปินแห่งชาติ)

ลายน้ำไหล สายใยผูกพัน

ไม่เคยเลยสักวัน ที่เสียงก่กระตุกจะจางหายไปจากบ้านหนองบัว อำเภอน้ำโสม หมู่บ้านไทลื้อแห่งนี้มีชื่อเสียงในการทอดผ้าลายน้ำไหล ซึ่งเป็นลายที่ทอยากที่สุดแต่ลายน้ำไหลที่เราเห็นในทุกวันนี้ เกิดจากจินตนาการสร้างสรรค์ของแม่หญิงน่าน ผู้นำลวดลายดั้งเดิมของบรรพชนชาวลื้อมาประยุกต์ จากลายเล็กๆ ละเอียดยับย่นให้ดูอลังการเต็มผืนและมีสีสันยิ่งขึ้น ผู้เฒ่าผู้แก่เรียกเทคนิคการทอแบบลายน้ำไหลว่า “ผ้าเกาะหรือล้วง” ตามลักษณะการใช้มือจับเส้นด้าย หรือไหมต่างสีสอด(ล้วง) ให้เกิดลายที่ต้องการขณะทอ

ความสวยงามแปลกตาของผ้าทอเมืองน่าน ทำให้มีผู้นิยมซื้อหาและมีการจัดระบบสหกรณ์ทอผ้าในหลายๆหมู่บ้าน มีการคิดค้นลวดลายใหม่ๆ ไม่ขาดสาย ลายผ้าส่วนใหญ่มักจะเลียนแบบธรรมชาติ อย่างเช่นดอกไม้ ใบไม้ แมลง มุม ช้าง ม้า โดยเฉพาะลายน้ำไหลที่ได้แรงบันดาลใจจากแม่น้ำน่าน ซึ่งไหลคดเคี้ยว มีเกลียวคลื่นพลิ้วไหวเปี่ยมด้วยพลัง

เครื่องเงินหัตถศิลป์แผ่นดินน่าน

เครื่องเงินน่าน ผลงานประณีตศิลป์ที่สืบทอดและประยุกต์จากฝีมือช่างเงินเมืองเมืงน่านจนมีลวดลายเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น กำลังเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยว และยังมีโรงงานหัตถกรรมที่ผลิตเป็นสินค้าส่งออกด้วย

นี่คือมรดกศิลป์ชิ้นสำคัญที่สะท้อนความมั่นคงของน่านนครในอดีตในยุคก่อนที่
จะมีธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์ขึ้นโลหะเงินขนาดต่างๆ คือสื่อกลางการค้าที่ใช้แทน
เงินตรา สมัยนั้นยังไม่มีประกาศห้ามสูบบุหรี่ และชาวดอยทำอะไรฝืนกันแพร่หลาย เล่ากัน
ว่า เวลาซื้อขายกัน พวกพ่อค้าจีนฮ่อหรือคนที่ติดฝิ่น จะต้องเอาเงินมาชั่งแลกเปลี่ยน
ด้วยน้ำหนักเท่าๆกัน ถือว่า ๒ สิ่งนี้คือของ “มีราคา” ยิ่งกว่าไม้สัก หรือช้างเสียอีก ผู้มี
ฐานะมั่งคั่ง ก็นิยมใช้เครื่องประดับเงินแทนทองคำ หรือเพชรนิลจินดา ซึ่งถ้ามองดูในยุค
สมัยของเราจะเห็นว่า เป็นรสนิยมที่เข้ากันเหมาะเจาะกับชุดแต่งกายพื้นเมือง ที่เรียบ
ง่ายและงามสง่าของสตรีพื้นบ้าน

คารวะน่านทิ

แม่น้ำแต่ละสายไม่เพียงหล่อเลี้ยงชีพชุมชนหากยังเป็นแหล่งพุ่มพักอารยธรรม
ไปพร้อมกันบรรดานครที่เรืองอำนาจและเป็นศูนย์กลางศิลปวิทยาการใน
ประวัติศาสตร์โลกส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำทั้งสิ้น

ประเพณีแข่งเรือยาวเมืองน่านมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๐ เมื่อครั้งสมเด็จพระ
พระนครสวรรค์วรพินิต เสด็จตรวจราชการเมืองน่าน ครั้งนั้นจังหวัดน่านได้จัดแข่งขันเรือ
ยาวถวายให้ทอดพระเนตรด้วย แต่ในสมัยโบราณเมื่อมีงานถวายทานกัวยสลาก หรือ
ทำบุญสลากภัตที่วัดใด ชุมชนที่มีเรือแข่งก็จะนำเรือไปประชันขันแข่งเป็นกิริยาบุญ
อย่างหนึ่ง หัวเรือแข่งเมืองน่านเป็นรูปพญานาคถือเป็นรูปแบบหัวเรือที่สวยงามที่สุดใน

ภาคเหนือ สืบเนื่องจากชาวลานนาที่มีความเชื่อเกี่ยวกับพญานาคอันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดิน สายน้ำ และฝนฟ้า ที่ตกต้องตามฤดูกาล อาจกล่าวได้ว่าประเพณีแข่งเรือเมืองน่าน ก็คือ การบวงสรวงสักการะสายน้ำน่านและบูชาพญานาคนั่นเอง นอกจากนี้ ยังมีการฟ้อนล่องน่านของชายหญิงในขบวนเรือที่มาร่วมพิธี อย่างสวยงามน่าชมด้วย

ปัจจุบัน งานแข่งเรือประเพณีจังหวัดน่าน จัดขึ้นในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคมของทุกปี ที่ทำนุ้สะพานพัฒนาภาคเหนือ นัดชิงถ้วยพระราชทานจะจัดขึ้นในวันเสาร์ – อาทิตย์แรกหลังออกพรรษา แน่นอนว่า แม่น้ำน่านที่เอ่อเต็มในช่วงเวลานั้นจะสะพรั่งด้วยสีส้มของเรือแข่งประมาณ ๑๕๐ ลำ กับกองเชียร์ที่จัดกันมาอย่างเต็มที่

ในม่านหมอกอุดมการณ์

(ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติดอยภูคา น่าน)

เมื่อ ๓๐ กว่าปีก่อน แดนดอยเมืองน่าน ได้ผ่านคืนวันแห่งการสู้รบระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) อันเป็นผลจากการแปลกแยกแตกต่างทางอุดมการณ์การเมืองพื้นที่ป่าเขาห่างไกลมีเส้นทางเชื่อมต่อกับชายแดนลาวได้กลายเป็นฐานที่มั่นสำคัญในภาคเหนือของฝ่าย พคท. เหล่านักศึกษาปัญญาชนนับร้อยพันที่ขัดแย้งกับฝ่ายรัฐบาลในเวลานั้น ได้เดินทางเข้าป่าเพื่อร่วมกับ พคท. จัดตั้งกองกำลังอยู่ตามดอยสูง เช่น ดอยผาจิตและดอยวาว ตามแนวเทือกเขาภูคา-ป่าแดงนี่คือพื้นที่เก่าในฐานที่มั่นน่านเหนือเขต ๑ ที่เรียกว่าเขตภูแว และดอยวาว อีกทั้งยังมีผู้เข้าร่วมเป็นชาวไทยภูเขาทั้งม้งและลัวะ ด้วยแรงขับจากความทุกข์ยากเหลือมล้ำ จน

ฝ่ายทหารได้กำหนดให้น่านเป็นพื้นที่สีเขียว และมีการล้อมปราบปรามอย่างจริงจัง กระทั่งภายหลังเมื่อรัฐบาลเปลี่ยนมาใช้นโยบายการเมืองนำการทหาร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ สงครามอุดมการณ์ที่ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดน่านมาเกือบ ๒๐ ปี จึงสิ้นสุดลง

ปัจจุบันงานชุมนุมประจำปีของ “สหายเก่าเขตน่าน” ที่จัดขึ้นในเดือนธันวาคม ณ อนุสรณ์สถานพยุหะชัย เริ่มเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวและเหล่าช่างภาพสารคดี เนื่องจากมีการถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์นอกตำรา กับการแสดงของอดีตสหายชนชาติลัวะ-ม้ง ในบรรยากาศสดชื่นท่ามกลางไหมดอกและลมหนาว

เมืองเก่าที่มีชีวิต

พื้นที่ “ใจเมือง” ซึ่งมีทั้งข่วงเมืองน่าน (สนามหลวง) วัดสำคัญ คู่มเก่า เรือนไม้รายรอบแซมสลับด้วยบ้านเมือง ตึกแถวร้านค้า ผู้คนสัญจรไปมาค้าขาย ทำงานใช้ชีวิตตามปกติ ด้วยความเป็นเมืองเก่าที่มีชีวิต คณะรัฐมนตรีจึงได้อนุมัติให้บริเวณนี้ของเมืองน่านเป็น “พื้นที่อนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า” เป็นแห่งที่ ๒ รองจากเกาะรัตนโกสินทร์ เพื่อคุ้มครองดูแลมรดกของชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการใช้ประโยชน์อย่างรู้คุณค่าโดยมีคณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองน่านเก่า เป็นคณะทำงานสนองนโยบาย

(วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร)

(วัดพระธาตุแช่แห้ง น่าน)

นอกตัวเมือง องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน “อพท.” ก็ได้ผลักดันให้มีการประกาศให้หลายตำบลเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและชุมชนต่างๆ ก็ได้รวมพลังกันจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อสืบทอดมรดกปกป้องวิถีเมืองน่านและเดินหน้าสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community : AEC) ของประเทศไทยในอนาคตอันใกล้นี้ จะทำให้เมืองน่านที่เคยต้อนรับเฉพาะผู้

แสวงหาความสงบสุขท่ามกลางธรรมชาติและบรรยากาศพื้นเมือง กลายเป็นจุดเชื่อมบนเส้นทางการค้าและคมนาคมระหว่างประเทศ เส้นนี้เมืองน่านจะดำรงอยู่ต่อไปได้อย่างไร จึงเป็นเรื่องที่ทำทนายยิ่งสำหรับคนน่านและคนต่างถิ่นที่หลงรักเมืองนี้

หอมข้าวหลาม งามไม้ไผ่

แผงขายข้าวหลามที่เรียงรายอยู่บริเวณหน้าวัดภูมินทร์ สะท้อนภาพวิถีการกินอยู่ของคนน่านที่แนบชิดธรรมชาติ ข้าวเหนียวชั้นดีจากทุ่งไร่ท้องถิ่นนอกเมือง ถูกนำมาแช่น้ำจนพองอิมก่อนบรรจุใส่กระบอกลำไผ่เพื่อเผาเป็นข้าวหลามหอมนุ่ม แห้งสนิทไม่ติดมือ แตกต่างจากข้าวหลามภาคกลางที่นิยมรสหวานเข้ม และกรอกหัวกะทิลงไปผสมด้วย ที่สำคัญการเผาข้าวหลามเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ต้องใช้ไม้ไผ่สดที่มีกลิ่นหอมดิบๆ ของธรรมชาติ ต้องกะปริมาณน้ำในกระบอกรับไฟที่คลอกเผาให้พอดีมิฉะนั้นจะแฉะไปบ้าง ดิบไปบ้าง หรือไม่ก็กระบอกลำไผ่เกรียมจนไม่สามารถเหลาลอกผิวไผ่ให้เหลือชั้นสีขาวนวลบางๆ ได้

บ้านดอนมูล อำเภอปัว คือศูนย์รวมแหล่งเผาข้าวหลามที่พ่อค้าแม่ค้าในเมืองมา
สั่งซื้อไปขายปลีก และเบื้องหลังรสชาติโอชะของข้าวหลามเมืองน่าน ก็คือ ความอุดม
สมบูรณ์ของป่าไผ่ พืชสารพัดประโยชน์ที่ขึ้นอยู่ตามธรรมชาติ และมีการปลูกเป็นพืช
เศรษฐกิจอย่างแพร่หลายในจังหวัดน่าน พื้นที่โล่งกว้าง แดดดี มีน้ำหล่อเลี้ยงเพียงพอ
ทำให้ลำไผ่ของที่นี่เขียวสดยาวตรงดี สามารถนำไปทำข้าวหลามกระบองกวมจักสาน
เครื่องใช้ไม้สอยและตัดขายส่งในปริมาณมาก

กินลำ กาดน่าน

เมืองคงไร่สีสัน ชาวชีวิตชีวาหากไม่มีตลาดสด “กาด” คือ แหล่งชุมนุมของผู้คนหลากหลาย และข้าวปลาอาหารอันบ่งบอกถึงรสนิยมและความอุดมสมบูรณ์ในท้องถิ่น นี่คือสถานที่ที่เราจะได้เห็นวิถีการกินการอยู่ การแต่งกาย การทักทายเจรจา ผู้ค้าเมืองแบบคนเมืองน่าน แผงอาหารคาวหวานอันหลากหลาย บ่งบอกความสมบูรณ์พูนสุขในท้องถิ่น

ชุมชนคนชายขอบ น่าน – ลาว

อำเภอเฉลิมพระเกียรติตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยตัดแบ่งพื้นที่ตำบลห้วยโก๋น อำเภอทุ่งช้างกับตำบลขุนน่าน อำเภอบ่อเกลือ มารวมเข้าด้วยกัน อำเภอนี้ อยู่ติดชายแดนตอนบนสุดของจังหวัดน่าน ในวันเสาร์บริเวณพรมแดนห้วยโก๋น – น้ำเงินจะมีตลาดนัดที่คึกคักเปี่ยมสีสัน นอกจากชาวลาวจากเมืองหงสาและเมืองเงินที่ข้ามมาซื้อขายสินค้าแล้ว ยังมีชาวม้ง ขมุ และชาวกินที่เดินเท้าหรือเหมารถจากสองฟากชายแดน นำผ้าปัก ผัก ผลไม้ ของพื้นบ้านมาขาย และหาซื้อของกินของใช้ที่มาจากในเมืองจากจุดนี้ นักท่องเที่ยวสามารถขับรถไปถึงเมืองหลวงพระบาง ที่อยู่ห่างออกไป ๑๕๒ กม. ตามเส้นทางที่ผ่านเมืองเงิน หงสา และไซยะบุรี ก่อนถึงชายแดนลาวมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ พิพิธภัณฑ์ชนชาติลัวะและม้งอนุสรณ์สถานภูพยัคฆ์ ซึ่งบอกเล่าประวัติศาสตร์การสู้รบอันเข้มข้นของพรรคคอมมิวนิสต์ไทย และตลอดเส้นทางมีภูมิทัศน์อันงดงามชวนหลงใหลอีกด้วย

(ข้อมูลจากหนังสือ แม่ น้ำ น่าน สายธารลานนาตะวันออก)

ธรรมะจากน่าน

โชคดีที่มีโอกาสได้เดินทางไปพักผ่อนพร้อมกับท่านอาจารย์และสมาชิกชมรมบ้านธัมมะที่จังหวัดน่าน แม้ผู้จัด คือ ดร. อนุสรณ์ กุศลวงศ์ไม่ได้ร่วมเดินทางด้วย เพราะต้องดูแลคุณพ่อสากล อุตตปัญโญที่ป่วยก็ตาม แต่คุณเดือนฉาย คำอำนวย ประธานฝ่ายจัดการท่องเที่ยวของชมรมบ้านธัมมะก็ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ทำให้สมาชิกทั้งหมด ๑ คันรถทัวร์ ๓๕ คน ทางเครื่องบิน ๑๔ คน และรถส่วนตัว ๑ คัน ๕ คน รวมทั้งสิ้น ๕๔ คนได้รับความสะดวกสบายทุกอย่าง ขอขอบคุณและอนุโมทนาที่เสียสละทำหน้าที่นี้ค่ะ

เมื่อเดินทางไปถึงที่สนามบินพร้อมกับท่านอาจารย์ ผู้เดินทางไปก่อนทางสถลมารค(ถนน) ก็มาต้อนรับท่านอาจารย์ที่สนามบินพร้อมกับคณะทหารที่เดินทางมาดูแล และสนทนาธรรมที่ห้องรับรอง VIP เมื่อพร้อมกันแล้วก็พากันขึ้นรถชมเมืองนานเมืองเล็กๆ น่ารักที่สงบเงียบ มีวัดวาอารามอาราม เจดีย์ ให้ชมทั่วเมือง แต่เห็นแล้วก็ลืมหึมจริงๆ ว่าได้เที่ยวดูชมอะไรบ้าง แต่ช่างภาพทั้งหลาย มีคุณวันชัย ภู่งาม เป็นต้น คงจะนำภาพมาประกอบเช่นเคย

หลังจากนั้นเดินทางไปพักที่โรงแรม
ชมพูกา อ.บัว ระหว่างทางเห็นดอกฝ้ายคำ
หรือมีชื่อเพราะๆ ว่า “สุพรรณิการ” ออกดอก
สีเหลืองทองเต็มต้นที่เกาะกลางถนน รถผ่าน
อ.ท่าวังผา เห็นธงแดงปักหน้าหมู่บ้านหลาย
แห่ง เห็นสีเหลืองของดอกฝ้ายคำกับธงแดง
ตัดกันชัดเจน ในอดีตน่าก็เป็นที่อยู่ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) แม้
ความคิดที่เป็นนามธรรม ไม่มีรูปร่าง ก็ยังเป็นปัจจัยให้แสดงออกมาเป็นสีเหลือง สีแดง
แบ่งพวกต่อสู้กัน เพราะความไม่รู้ว่ แม้ความคิดนั้นก็เป็นธรรมะอย่างหนึ่ง ที่ไม่ใช่
ตัวตนไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา คิดแล้วก็ดับไป แล้วก็คิดอย่างอื่นต่อไป

แต่เพราะต่างก็ยังไม่เข้าใจตามความเป็นจริง จึงยังคงยึดถือความเห็นของตนว่า ถูกต้อง ของคนอื่นไม่ถูก พยายามทำให้ถูกตามความเห็นของตนเหมือนๆ กัน และจะเป็นเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ ในสังสารวัฏ ที่หมุนเวียนไปอย่างรวดเร็ว เหมือนลูกข่างที่ถูกหมุน

อย่างเร็วจนเหมือนอยู่นิ่งๆ หมุนอยู่ก็ยังไม่รู้ว่าหมุน เช่นเดียวกับเห็น ได้ยินคิดนึก เกิดแล้วก็ดับไป ไม่กลับมาอีก แล้วจะหาความเป็นเราจากสิ่งที่ดับไปแล้วไม่กลับมาอีกได้อย่างไร เราจะอยู่ตรงไหน ในเมื่อสิ่งนั้นไม่มีแล้ว แต่ที่ยังคงมีอยู่ก็เพราะยังจำได้ ซึ่งความจำก็ไม่เหมือนกับสิ่งที่เคยเกิดแล้วจริงๆ จำได้เฉพาะสิ่งที่ฝังใจ หรือติดข้องถ้าไม่คิดถึงสิ่งนั้น สิ่งนั้นก็เหมือนไม่มีเลย มีหลายอย่างที่เราจำได้แต่คนที่อยู่ร่วมเหตุการณ์เดียวกัน จำไม่ได้เลยก็มี เพราะไม่ใส่ใจในสิ่งนั้นเหมือนกับคนที่จำ

ได้ ลองไปถามคนที่ไปนานครั้งนี่ดูก็ได้ว่าจำได้ไหมว่า สีเหลืองของดอกฝ้ายคำและธงแดงที่หมู่บ้าน อ.ท่าวังผาเป็นอย่างไร หลายคนก็อาจจะบอกว่า ไม่เห็นเลยก็ได้

เช้าวันรุ่งขึ้นนั่งรถขึ้นภูเขาไปทางตะวันตก จุดหมายปลายทาง คือ อ.บ่อเกลือ และศูนย์ภูฟ้าพัฒนา ไกลซ้ายแดนลาว ระหว่างทางเห็นเทือกเขาสูงเป็นสีครามสวยงาม ดูชุ่มชื้นกว่าในเมือง เห็นดอกไม้ป่าหลายชนิดตามไหล่เขา ดอกเสี้ยวสีชมพูอ่อนๆ ออกดอกทั้งภูเขา บางแห่งมีดอกทองหลวงป่าสีส้มจัดเป็นหย่อมๆ สลับกับสีเขียวของป่าทั่วไป โลกนี้ตระการดูจรรจาจริงจริงๆ คนเขลาเช่นเรายังมีเหตุบังจ้ายให้ติดข้องอยู่ ไม่อยากหลุดพ้นไปจากภาพสวยงามที่เพียงปรากฏให้เห็นทางตา เมื่อได้เห็นได้ชมผ่านไปแล้ว ก็สอคล้ายสายตาสายหาสิ่งอื่นๆ ชมไปเรื่อยๆ ไม่หยุดหย่อน ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ทั้งๆ ที่ท่านอาจารย์เตือนเสมอว่า เห็นเพื่อลืม คิดเอาเองว่า ลืมว่า เห็นเพียงสิ่งที่ปรากฏทางตา ลืมว่าเป็นเพียงธรรมะอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นแล้วก็ดับไปอย่างรวดเร็ว เสมอกับธรรมะอื่นๆ ทั้งหมด แต่เพราะยังไม่เข้าใจตามความเป็นจริง จึงยังไม่ประพาสติเสมอว่า ทุกอย่างเป็นธรรมะที่มีลักษณะเหมือนกัน คือ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ปรากฏแล้วก็ดับไป และไม่กลับมาอีกเลยในสังสารวัฏ

แวะที่จุดชมวิวเพื่อชมต้นชมพูภูคา
สัญลักษณ์ของเมืองน่าน ต้นไม้ที่ขึ้นเฉพาะบน
ภูเขาสูงที่นี่ เพราะอากาศเย็นและความสูงจาก
ระดับน้ำทะเลพอเหมาะ เขาบอกว่าไปปลูกที่
อื่นไม่ได้ (“เขาบอก” เพราะได้ฟังมาอย่างนั้น

ไม่ได้ค้นว่าจริงหรือเปล่า) ต้นใหญ่ที่มีอายุยืนนานนั้นตายแล้ว เหลือต้นขนาดกลางที่เพิ่ง
ออกดอกตูม อาทิษฐ์หน้าคางบานเต็มที่ และมีต้นเล็กๆที่เพาะจากเนื้อเยื่อปลูกอยู่หลาย
ต้น คงอีกหลายปีกว่าจะออกดอกแต่ก็มีภาพดอกชมพูภูคาติดไว้เป็นกรอบให้
จินตนาการว่า สวยงามเพียงใด ถ้าไม่มีภาพอาจจะจินตนาการไปคนละอย่างตามการ
สะสม จึงต้องมีตัวช่วยให้คิดในกรอบ

ที่จุดชมวิวนี้ นอกจากต้นชมพูภูคาแล้ว ยังมีต้น
เต่าร้างยักษ์ซึ่งมีลักษณะคล้ายต้นปาล์ม ที่คนขับรถตู้
ชาวม้งเล่าให้ฟังว่า เป็นต้นไม้อัศจรรย์ เพราะถ้าเอา
แกนในของต้นไปต้มจะเป็นอาหารที่มีลักษณะเหมือน
เมล็ดข้าวโพด บนภูเขานั้นอากาศเย็นปลูกข้าวเมล็ดก็
ลีบ จึงหาอาหารจากต้นเต่าร้างที่เดิมมีมากมายบนเขา

จากนั้นไปเที่ยวชมบ่อเกลือ สิ่งมหัศจรรย์อีกแห่งหนึ่ง เพราะบ่อเกลือที่เห็นเป็น บ่อเกลือสินเธาว์ที่มีค่ามาก ในสมัยโบราณต้องสู้รบกันเพื่อแย่งชิงบ่อเกลือ เพราะ ห่างไกลทะเล เกลือจึงเป็นสิ่งที่หายากพอๆ กับทองคำ บ่อเกลือที่เห็นเป็นเหมือนบ่อน้ำ บาดาล ที่ลึกมาก มองลงไปสุดสายตา ชาวบ้านต้องใช้รอกดึงกระป๋องน้ำเกลือขึ้นมาใส่ ตุ่มซีเมนต์บนปากบ่อ แล้วต่อท่อไปตามโรงทำเกลือของแต่ละบ้าน เพื่อตักน้ำจนเป็น เกลือขาว ช่างๆ บ่อเกลือเป็นลำธารสายเล็กๆ ที่มีน้ำจืดสนิทไหลผ่าน มีกระทะต้มเกลือ

ที่ใช้งานนานแล้วจนเกลือกเกาะหนาแซ่ไว้ในลำธารให้เกลือกหลุดออกไป มีปลาว่ายวนมากมาย ชาวบ้านหว่านใส่ขายอาหารปลาให้นักท่องเที่ยวซื้อไปเลี้ยงปลาด้วย

หลายคนประหลาดใจว่า บ่อเกลือกกับลำธารก็อยู่ติดๆ กัน แต่ทำไมน้ำในลำธารจึงไม่เค็ม และน้ำในบ่อเกลือกก็ไม่จืดลง เพราะถ้าจืดคงต็มแล้วไม่เป็นเกลือก คิดเอาเองว่าคงเพราะได้ดินเป็นหินแข็งหนากันระหว่างบ่อเกลือกกับลำธาร ทำให้น้ำไม่ซึมถึงกันน้ำจืดก็ยังคงจืด น้ำเค็มก็ยังเค็มอยู่เหมือนเดิมเป็นร้อยๆ ปี พันๆ ปี ทั้งๆ ที่น้ำจืดและน้ำเค็มต่างกันเป็นน้ำเหมือนกัน แต่มีประโยชน์ใช้สอยต่างกัน เหมือนกุศลกกับอกุศลไม่ปะปนกัน กุศลก็เป็นกุศล อกุศลก็เป็นอกุศล ถึงแม้จะเป็นธรรมชาติเหมือนกัน แต่ก็มีลักษณะต่างกัน ทำกิจต่างกันและให้ผลต่างกัน แต่ที่เหมือนกันคือเกิดแล้วดับทันทีเหมือนกัน ความคิดยังวิจิตรต่อไปอีกว่า ที่ปากอ่าว แม่น้ำยังกร่อยเวลาน้ำขึ้น เพราะน้ำเค็มมาผสมหรือบางเวลาน้ำทะเลยังจืดทำให้สัตว์ทะเลตาย เพราะไม่มีเครื่องกั้นระหว่างน้ำทะเลกับน้ำจืด เหมือนเครื่องกั้นที่บ่อเกลือกแห่งนี้ เช่นเดียวกับคนพาลกับบัณฑิต ถ้ายังไม่เข้าใจความจริงอย่างมั่นคงจนเป็นพระอรหันต์แล้ว คบกับคนพาลก็สามารถทำให้เป็นคนพาลได้ และถ้าได้สะสมบุญไว้แต่ชาติปางก่อน ได้มีโอกาสฟังธรรมจากบัณฑิต ก็สามารถเป็นบัณฑิตได้เช่นกัน

วันสุดท้ายที่อำเภอปัว อากาศหนาวเย็นกว่าทุกวัน ตื่นแต่เช้าเพื่อไปชมตลาดสด
คูวิถีชีวิตของชุมชน มีของขายแปลกๆ ที่ไม่รู้จัก ต้องถามแม่ค้า ส่วนใหญ่เป็นสมุนไพร
นำมาใส่แกงพื้นบ้าน มีรังผึ้งที่ยังมีตัวอ่อนขายซีดละ ๓๐ บาท เขาบอกว่าตัวอ่อนตาย
แล้ว (ถ้าไม่ตายแล้วจะคืน หรือไม่คืนเพราะหนาวก็ไม่รู้นะ แต่อย่างไรตัวอ่อนเหล่านั้นก็
ต้องตายอยู่ดี เพราะไม่มีผึ้งงานนำน้ำหวานมาเลี้ยง คงไม่บาปนะ) จึงซื้อกลับมาให้แม่

ครัวที่โรงแรมทาเกิ้ลือ ห่อใบตองหนึ่ง มาแบ่งกันชิม เพราะรู้ว่ามีส่วนอาหารที่มีประโยชน์ สูง รสชาติมันๆ แปลกๆ บางคนก็กลัวไม่กล้าลองชิม บอกว่าเหมือนหนอน (ก็คือหนอน นั้นเอง ไม่ใช่เหมือนหอก) แต่ที่แน่ๆ ไม่ได้ชิม เพราะไม่มีเหตุปัจจัยทำให้ชีวหาวิญญาน เกิดสำหรับลิ้มรสอย่างนี้ในขณะนั้นนั่นเอง

หลังอาหารเช้า มีพระคุณเจ้าจากวัดใกล้ๆ ๒ รูป ที่ได้อ่านจากเว็บไซต์ว่า ท่านอาจารย์จะมาพักผ่อนที่นาน เมื่อติดต่อกับมูลนิธิฯ ทราบว่า ท่านอาจารย์พักที่ปัว ท่านเคยฟังธรรมะทางวิทยุไม่เคยเห็นตัวจริง จึงมาขอสนทนาธรรมกับท่านอาจารย์ พวกเราดีใจที่มีสนทนาธรรม อาจารย์คำปุ่นบอกว่า มีแต่คนถามว่าเมื่อไรจึงจะสนทนาธรรม อยากฟังมากแต่พอถึงเวลาสนทนาธรรมจริงๆ ก็ง่วงบ้าง หรือขมวิญญูเขาหลับซบซ้อนที่ อยู่เบื้องหน้าอย่างเพลิดเพลิน ลิ้มฟังก็มี บางคนก็ติดตามข่าวสารการเมืองอยู่ในห้องนอน ไม่ยอมออกมาฟังก็มี ตามเหตุปัจจัยที่สะสมไว้แล้วจริงๆ

ท่านอาจารย์เริ่มการสนทนาด้วยการกล่าวถึง “อริยสาวิตรี” คำฉันท์ที่เลิศประเสริฐที่สุดคือ พุทธัง สรณัง คัจฉามิ ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ สังฆัง สรณัง คัจฉามิ ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้าเป็นที่พึ่ง ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมเป็นที่พึ่ง ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ซึ่งจะเป็นที่พึ่งได้เมื่อได้เข้าใจพระธรรมคำสอนของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงบำเพ็ญพระบารมีเพื่อบำบัดอริยสังขารและทรงแสดงธรรมนั้นแก่ผู้ที่ได้สะสมปัญญาบารมีมามากพอที่จะเข้าใจตามได้ และพระอริยสงฆ์ ผู้เข้าใจพระธรรมแล้วประพฤติปฏิบัติตามจนรู้แจ้งอริยสังขารเช่นกัน ได้เผยแผ่พระธรรมคำสอนนั้นสืบทอดจนมาถึงรุ่นเราต่อไปนี้เป็น การสนทนาธรรมบางส่วนที่จำได้ ที่จำไม่ได้ทั้งหมด เพราะบางครั้งก็มองเพื่อกเขาสลับซับซ้อนสัครามเข้มสวงามตรงหน้า อากาศเย็นสบาย รื่นรมย์ จนลืมฟังด้วยดี

พระภิกษุรูปหนึ่งกล่าวว่า วันนี้ไม่กล้าถามมาก เพราะทราบว่าท่านอาจารย์มาพักผ่อน ชื่นชมกับบรรยากาศเย็นสบาย สายลม แสงแดด วันหลังจะเรียนเชิญท่านอาจารย์มาเพื่อถามมากๆ วันนี้ขอถามแค่ ๓ ข้อ คือ ปฏิบัติธรรมเป็นอย่างไร เรียนอภิรรมเริ่มอย่างไร ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เป็นอย่างไร และสุดท้ายก็ถามเรื่องปฏิจจสมุปบาท (ที่ถามมานั้น ก็ต้องฟังกันตลอดชีวิตจึงจะเข้าใจ)

ท่านอาจารย์ตอบว่า ทั้งหมดที่ถามนี้เกี่ยวข้องกับธรรมะ จึงต้องเข้าใจก่อนว่า ธรรมะคืออะไร

...ธรรมะ คือสิ่งที่มีจริง ศีลธรรมะ คือเข้าใจสิ่งที่มีจริง ฟัง แล้วได้ตรงตรงแล้ว
เข้าใจสิ่งที่มีจริงที่กำลังปรากฏ ฟังเข้าใจเพิ่มขึ้น จนเห็นเป็นเห็น ไม่ใช่เรา

...ฟังเพื่อได้ตรงตรง ไม่ใช่ฟังไปเรื่อยๆ ลืมก็ฟังอีก จนกว่าจะเป็นความจำที่มั่นคง
ว่า ทุกอย่างเป็นธรรมะ

...วิญญะ วณเวียน เหมือนลูกข่างหมุนเร็วจนเหมือนไม่หมุน ทั้งเห็นและสิ่งที่
ปรากฏก็เกิดดับอย่างรวดเร็ว ที่ไม่เห็นอย่างนี้ เพราะไม่เข้าใจ เป็นอวิชชา ไม่ใช่เรา

...อริยทรัพย์มีมากหรือน้อย เป็นคนจนหรือรวย ถึงแม้จะมีสิ่งที่น่าพอใจ
มากมาย แต่จิตเห็นเกิดเมื่อมีเหตุปัจจัย จริงๆ แล้วไม่ใช่สมบัติของใคร

...สิ่งที่มีทั้งหมด ไม่เคยรู้ตามความเป็นจริงเลย

...ศรัทธาเป็นเพื่อนสอง เพื่อนที่เป็นกุศล โลกาก็เป็นเพื่อนสอง เพื่อนที่เป็นอกุศล
สนิทกับใครมากกว่ากัน

พระถามเรื่องปฏิเสธสมุปาท ท่านอาจารย์ตอบว่า เป็นชื่อ ถ้ายังไม่รู้ว่า เดียวนี้
เป็นธรรมะ ที่พูดธรรมะทั้งหมดเป็นการบ่นเพื่อธรรมะ

ขณะนี้เห็นก็ไม่รู้ว่า เป็นธรรมะ จึงทำให้นึกคิดปรุงแต่งชอบไม่ชอบ (อวิชชา
ความไม่รู้เป็นปัจจัยแก่สังขาร คือการปรุงแต่ง ซึ่งได้แก่เจตนาเจตสิกเป็นต้น)

...ที่ไม่รู้เพราะอวิชชา

...เมื่อไรคำว่า “ทุกอย่างเป็นธรรมะ” จะอยู่ในใจ จะฟังเรื่องใด แล้วไม่ลืมว่าเป็นธรรมะทั้งหมดที่สามารถรู้ได้ แต่จะรู้หรือไม่แล้วแต่บุญที่ได้สะสมมาแล้ว

ฯลฯ

สนทนาธรรมจบเวลา ๑๑ โมง พวกเราพร้อมกันถวายภัตตาหารเพลแก่พระคุณเจ้า คุณจิราพร ศรีสมุทร นำหนังสือของมูลนิธิไปถวายพระคุณเจ้าด้วย รวมทั้งหนังสือใหม่ของคุณวิณา พจน์ประสาธ แล้วนั่งรถเดินทางกลับน่าน เพื่อขึ้นเครื่องบินกลับเวลา ๑๖.๓๐ น.

ก่อนถึงสนามบินได้กราบนมัสการพระธาตุแช่แห้ง ซึ่งในประวัติที่เขียนไว้หน้าพระเจดีย์มีย่อๆ ว่า พระมหาธาตุแห่งนี้ประดิษฐานพระเกศาธาตุของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วพระอรหันต์ทั้งหลายได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุขอพระหัตถ์ด้านซ้าย และเศษของพระศรีรังคารธาตุมาประดิษฐานไว้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้มนุษย์และเทวดาได้สักการะตราบ ๕,๐๐๐ พระวัสสา

ที่สนามบิน มีผู้ฟังธรรมะจากจังหวัดน่าน เป็นครูโรงเรียนมัธยมพาลูกศิษย์ชั้น ม. ๔ มากราบเรียนถามธรรมะกับท่านอาจารย์อีก คุณครูบอกว่า ฟังธรรมะมาประมาณ ๕

ปี แล้วไปสอนนักเรียนด้วย จะเห็นว่าไม่ว่าที่ไหนก็มีผู้สนใจจะฟังความจริงแท้ แล้วแต่โอกาสของแต่ละคนจริงๆ

จะเห็นได้ว่า เวลาของท่านอาจารย์ช่างมีคุณค่าแก่ผู้สนใจพระธรรมจริงๆ ทหารที่ติดตามมาดูแลท่านอาจารย์ ได้จองห้อง VIP เพื่อความสะดวกแก่การสนทนาธรรม จนถึงเวลาเครื่องบินออก กราบอนุโมทนาท่านอาจารย์ที่นำความจริงมาแสดงแก่ผู้สนใจ ทุกครั้ง ทุกสถานที่ ค่ะ

บ้านธัมมะหลังใหม่ ที่หาดใหญ่

กลับมาจากหาดใหญ่แล้ว ๒ วัน ประทับใจมากกับสมาชิกรวมบ้านธัมมะที่หาดใหญ่ แต่เหนื่อยและอ่อนเพลียจากภาระที่ต้องพาตาไปเห็นสิ่งสวยงาม แปลกใหม่ในที่แสนไกลและหนาวเหน็บ เพิ่งกลับมา ๑ วันก่อนเดินทางไปหาดใหญ่ เลยไม่ได้รายงานข่าวสดตามที่เคยทำ เพราะทราบว่าคนที่ไม่ได้ร่วมเดินทางไปด้วย อยากจะทราบว่าอะไรเกิดขึ้นบ้าง ตามปกติของคนทั่วไปที่อยากจะรู้ไปหมดทั้งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ แต่ไม่เคยอยากรู้สิ่งที่กำลังปรากฏขณะนี้เลย ทั้งๆ ที่ เป็นสิ่งที่ควรรู้อย่างยิ่ง เพราะเป็นประโยชน์ที่จะทำให้การเดินทางไกลอันแสนกันดารในสังสารวัฏสั้นลงได้

ได้ร่วมเดินทางไปกับคณะท่านอาจารย์ทั้งหมด ๑๓ คน (เฉพาะเที่ยวบินเดียวกัน มีผู้เดินทางไปก่อนอีกหลายคน รวมทั้งหมด ๓๑ คน) ในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗ ไปถึง สนามบินหาดใหญ่ตามเวลา คณะที่เดินทางไปก่อนรวมทั้งผู้ที่ขับรถส่วนตัว เช่นคุณวันชัย ภู่งาม และครอบครัว คุณสุพิชา และทีมกล้องและวิทยากรบางส่วนเดินทางโดยรถตู้ และเจ้าภาพ คุณโก๋ พนิดา มิตรปวงชน คุณชลธิ์ – คุณสุคันธรส ภูชลธิ์ เดินทางมาต้อนรับที่สนามบิน ถึงโรงแรมเอเชียณรับประทานอาหารกลางวันเลิศรส แล้วให้คณะพักผ่อน ก่อนสนทนาธรรมช่วงแรก เวลา ๑๔.๐๐ น. – ๑๖.๐๐ น.

เราทำตามโปรแกรมที่เจ้าภาพกำหนด คือรับประทานอาหารกลางวันแล้วพักผ่อนหลับนอน ตื่นขึ้นมา ๑๖.๐๕ น. รีบลุกขึ้นมาไปห้องประชุม โชคดีที่มีผู้สนใจมากกันมากเลยต่อเวลาถึง ๑๖.๓๐ น. ได้ร่วมฟังการสนทนาด้วยเกือบครึ่งชั่วโมง ทำให้ประทับใจคนได้จริงๆ ไม่ว่าจะเป็นทางโลกหรือทางธรรม (ซึ่งก็เหมือนกัน คือ ต่างก็เป็นธรรมะที่เกิดขึ้น ไม่คงที่เหมือนกัน) ในทางโลกนั้นคนได้เป็นคนอดทน มุ่งมั่น ร่วมต่อสู้เพื่อความถูกต้อง ไม่ว่าจะยาวนานเท่าไร คนได้ก็ยังปักหลักสู้อย่างไม่ท้อถอย ทำให้คนกลางอย่างเราจะอายใจ ต้องออกไปร่วมสู้ด้วยหลายครั้ง ในทางธรรม คนได้สนใจศึกษาธรรมะจริงจัง ไม่ต้องการอะไร นอกจากความเข้าใจ เราได้ฟังธรรมะเกือบครึ่งชั่วโมงพอจำใจความได้บ้างว่า

...เวลาที่เข้าใจธรรมะ เป็นเวลาที่มีค่าที่สุดในชีวิต และในสังสารวัฏด้วย

...มีคนบอกว่า ฟังธรรมะเพื่อหมดกิเลส ท่านอาจารย์บอกว่า ยังไม่หมดกิเลสตอนนี้หรอก เพราะถ้าไม่มีกิเลสอยู่ไม่ได้ ฟังเพื่อเข้าใจความจริงก่อน

...เกิดมาพร้อมภาระ คือต้องเห็น ต้องได้ยิน ต้องได้กลิ่น ต้องลิ้มรส ต้องรู้สิ่งที่กระทบสัมผัส ต้องคิดนึกไปเรื่อยๆ จากขณะหนึ่งสู่ขณะหนึ่ง ไม่สิ้นสุด จนกว่าจะเริ่มเข้าใจความจริง และเปลี่ยนความคิดว่า มีตัวตน เป็นไม่มีตัวตน

...ทุกคนดีอยู่แล้ว เดี่ยวร้าย ตามกุศลและอกุศลที่ได้สะสมมายาวนาน ถ้าเหตุไม่ดี ผลจะดีได้ไหม เมื่อยังมีทั้งเหตุที่ดีและไม่ดี ผลจึงดีบ้าง ไม่ดีบ้าง ตามเหตุปัจจัย

...เมื่อเริ่มเข้าใจธรรมะ คือเริ่มเข้าใจพระรัตนตรัย เป็นอุบาสก อุบาสิกาที่แท้จริง

เวลาเกือบครึ่งชั่วโมงที่ได้ฟัง (ไม่ใช่เพียงได้ยิน) จับใจความได้เพียงเท่านี้ค่ะแต่ก็เป็นประโยชน์กับตัวเองจริงๆ ท่านที่ฟังอย่างตั้งใจ อย่างท่านจักรกฤษณ์และคุณแฉ่วที่ปรากฏกายเฉพาะเวลาฟังธรรมเท่านั้น (ราวกับนินจาที่หายตัวได้) คงจะเพิ่มเติมข้อความที่ขาดหายไปอย่างเคยนะค่ะ

วันรุ่งขึ้นหลังรับประทานอาหารเช้าที่โรงแรมแล้ว ลงมาเดินดูบรรยากาศรอบๆ โรงแรมเห็นแม่ชี ๒ คนเดินเข้ามา จึงไปต้อนรับ สอบถามว่า มาจากจังหวัดพัทลุง ทราบข่าวจากคุณโก๋ที่โทรศัพท์ไปบอก และพบสุภาพบุรุษอีกท่านหนึ่งมาแนะนำตัวว่า ชีจักรยานออกกำลังกายตอนเช้า ผ่านโรงแรมเห็นป้ายโฆษณาว่า ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์มาสนทนาธรรมที่นี่ ดูวันที่แล้ว ใช้น้ำนี้แน่นอน จึงกลับบ้านเอาจักรยาน

ไปเก็บแล้วมาร่วมสนทนาธรรมด้วย เพราะเคยชมรายการบ้านธัมมะในเช้าวันเสาร์ ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมแต่อย่างไร (ตอนนี้คงเป็นสมาชิกแล้ว เพราะการได้รวบรวมรายชื่อ และเบอร์โทรศัพท์ไว้นั้นเป็นประโยชน์มากในการติดต่อ เพื่อแจ้งข่าวธรรมะ) ส่วนเราเพิ่งสังเกตเห็นป้ายต้อนรับที่คณะผู้จัดทำไว้ เพราะวันที่มาถึงรถจอดด้านหลังโรงแรม จะเห็นเหตุปัจจัยของแต่ละคนที่แตกต่างกันที่ทำให้ชีวิตผันมาให้ได้พบกัน และที่สำคัญได้ศึกษาพระธรรมร่วมกัน ผู้จัดเล่าว่า ไม่ได้รู้จักคุณโก่มาก่อน เหตุบังเอิญทำให้พบกันเมื่อรู้จักกันแล้วก็คิดจัดสนทนาธรรมที่หาใหญ่ เพราะท่านอาจารย์ไม่เคยไปสนทนาธรรมทางภาคใต้เลย เมื่อติดต่อกับท่านอาจารย์แล้ว ก็จัดในวันที่ท่านว่าง ซึ่งมีเวลาเตรียมตัวเพียง ๓ อาทิตย์ที่จะแจ้งให้คนได้ที่เป็นสมาชิกชมรมบ้านธัมมะทราบว่ามี การสนทนาธรรม ด้วยการขอให้คุณพรชัย เจ้าหน้าที่มูลนิธิคัดรายชื่อและเบอร์โทรศัพท์เพื่อแจ้งข่าว เธอเคยทำงานด้านประชาสัมพันธ์มาก่อน จึงทำได้ดีมากในเวลาจำกัดเช่นนี้

วันนี้ได้พบคุณพวง คุณจู้ ที่เคยไปอินเดียด้วยกันเมื่อหลายปีก่อน ทั้ง ๒ คนมีอาชีพทำสวนยาง เธอเล่าว่า ได้ฟังธรรมมากตอนออกไปกรีดยาง เวลาตี ๒ ตี ๓ วันนี้มาฟังธรรมพร้อมคุณแม่อายุ ๗๙ ปี ที่ฟังท่านอาจารย์มากกว่า ๒๐ ปี ท่านมีลูกถึง ๑๑ คน มีผู้หญิง ๕ ผู้ชาย ๖ ลูกสาวทุกคนฟังธรรมกับคุณแม่ และวันนี้ก็มาฟังถึง ๕ คน ส่วนลูกชายมีหน้าที่สนับสนุน คือ โหลดลงโทรศัพท์มือถือให้คุณแม่และพี่สาวได้ฟังทุกเวลาที่ต้องการ วันนี้พวกลูกชายไปทำหน้าที่ช่วยชาติกับลุงกำนันที่สวนลุมพินี กรุงเทพฯ เมื่อคนที่หาตใหญ่รู้ว่า คุณแม่ฟังธรรมมานานแล้ว ก็ถามว่า สติปัฏฐานเกิดหรือยัง คุณแม่ก็ตอบอย่างสบายใจว่า ฟังไปเรื่อยๆ ให้เข้าใจขึ้นเท่านั้น ไม่ได้หวังว่าสติปัฏฐานจะเกิด วันนี้ยังได้พบครอบครัวน้องซุง จันทนา ส่องแสงจินดา พี่สาวน้องสาวมาฟังกันหลายคน เสียตายที่น้องซุงติดสัมมนาเลยไม่ได้มาทำหน้าที่เจ้าบ้าน

ตามประสงค์ของคนอยากรู้ อยากเห็น เรื่องของคนอื่นไปหมดจึงสัมภาษณ์ผู้ร่วมสนทนาธรรมเท่าที่โอกาสอำนวย คนที่นั่งร่วมโต๊ะรับประทานด้วยกันหรือเดินผ่านกันแล้วยืมให้ก็จะตรงไปสัมภาษณ์ทันที ถ้าไม่ยอมให้คนอื่นรู้ความลับอย่าเผลอเดินผ่านนะคะ เป็นเหยี่ยวข่าวที่คอยจิกหาข้อมูลเป็นอาหารนำมาเขียน แต่ก็เลือกเฉพาะที่เป็นประโยชน์เท่านั้น

วันนี้ร่วมสนทนาทั้งวัน แต่ก็เหมือน
วิญญูญาณไม่อยู่กับร่าง (พูดตามประสาชาวบ้าน
ความจริงแล้วจิตกับกายในภุมิที่มีขันธ ๕ ต้องอยู่
ด้วยกันเสมอ ขณะเห็น จิตก็อยู่ที่จักขุปสาทรูป....

จริงๆ แล้วภวังคจิตเกิดมากกว่าวิถิจิต) เพราะเวลาต่างกับสถานที่ไปเยี่ยมเยือน ๗
ชั่วโมง ยังหกดะเมนตีสั่งกาอยู่ เวลากลางวันเป็นกลางคืน กลางคืนเป็นกลางวัน นั่งหลับ
คอพับคออ่อน เหมือนไก่ต้มที่แขวนในร้านข้าวมันไก่ ตื่นขึ้นมาก็พยายามคิดว่า ง่วงก็
เป็นสภาพธรรมะอย่างหนึ่งที่เกิดเพราะเหตุปัจจัย แล้วก็นั่ง เมื่อเกิดขึ้นก็ทำกิจข้อถอย
หดหู่ เชื่องซึม ไม่ผ่องใส ไม่ใช่กุศลแน่นอน แต่ก็ยังมีเหตุปัจจัยให้่วงต่อไปคงเพราะอายุ
มากด้วย ทำให้ปรับตัวปรับเวลาได้ช้า แต่เวลาตื่นขึ้นมาก็พยายามจับใจความว่า ท่าน
อาจารย์พูดอะไรบ้าง พอได้เล็กน้อย

...ปัจจัยมาจากของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ สังขารทั้งปวงมีความเสื่อม
เป็นธรรมดา จนถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเกิด

...ไม่ประมาทตั้งแต่ต้น คือ ทุกอย่างเป็นธรรมะ

...ท่านอาจารย์บอกว่า บ้านธัมมะเป็นบ้านหลังใหญ่ที่จะคุยกันเรื่องอะไรก็ได้
เพราะทุกอย่างเป็นธรรมะ ถ้าไม่เข้าใจธรรมะในขณะนี้ ธรรมะก็จะอันตรายในขณะนี้

เข้าใจเมื่อไรธรรมะก็ยังไม่อันตรธานจากความเข้าใจ จึงมีผู้ถามเรื่องผี เจ้ากรรมนายเวร ฯลฯ

...มีผู้ไม่เชื่อเรื่องผี แม้อาจารย์คำป็นจะเล่าประสบการณ์ของตัวเองว่า เคยเห็นผี หัวขาดก็ยังไม่เชื่อ (แสดงว่า ไม่น่าเชื่อถือหรือเปล่า ล้อเล่นค่ะ คุณสามแทนเจ้าของคำถามบอกว่า ไม่เชื่อเรื่องผี เพราะเคยทำผีหลอกคนอื่นให้ตกใจกลัวมาก่อน เลยไม่เชื่อว่า ผีมีจริง) ท่านอาจารย์บอกว่า ถ้าเข้าใจเรื่องจิตดีแล้ว จะเข้าใจเรื่องอื่นๆ ด้วย เพราะไม่ว่าจะเกิดที่ไหน ภพภูมิใด มีรูปร่างร่างกายอย่างไร จะหัวขาด หรือมีหัว ก็ต้องมีจิตที่ต้องเห็นได้ยิน...คิดนึก สุข ทุกข์ แต่เมื่อยังไม่เข้าใจสักจิตเดียว (จิตเห็น หรือจิตได้ยิน ฯลฯ) ก็ไม่สามารถเข้าใจเรื่องอื่นๆ ได้ ผีก็ต้องมีจิตที่เกิดดับ มีนามธรรมและรูปธรรมที่ต่างกันไปตามกรรม

...เจ้ากรรมนายเวรมีไหม ท่านอาจารย์ถามว่า เราเกิดมาเองหรือใครส่งมาเกิด อะไรเป็นเวร อะไรเป็นกรรม กรรมก็คือเจตนาเจตสิก ความจงใจกระทำกุศลและอกุศล เวร คืออกุศลกรรมที่ทำไว้แล้ว ก็ย่อมส่งผลให้ได้รับความเดือดร้อน เป็นทุกข์

...ที่เกิดมาเป็นคนนี้ เป็นเรา หรือเป็นธรรมะเกิด เป็นธรรมะ ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ใคร

...เห็นแล้วไม่คิดได้ไหม ได้ยินแล้วไม่คิดได้ไหม ... ไม่ได้ คิดทั้งวันหลังเห็น หลังได้ยิน ฯลฯ จริงๆ แล้วอยู่ในโลกของความมืด อุปมาเหมือนมีจุดอยู่ ๖ จุด มีจุดเดียวที่สว่าง คือ เห็นสิ่งที่ปรากฏทางตา นอกนั้นมืดทั้งหมด ถ้าจะรู้ความจริงโดยประจักษ์แจ้ง ต้องรู้จักโลกของความมืด

...แบกภาระทั้งวัน ทุกวัน เห็นเป็นภาระ ได้ยินเป็นภาระ ... ซึ่งเกิดเพราะกรรม ถ้ารู้ความจริง เห็นทำไม เมื่อเห็นเกิดแล้วดับ ไม่เหลืออะไรเลย ทำไมไม่รู้ลักษณะของ เห็นว่า เป็นธรรมะ ไม่ใช่เราเห็น

...เมื่อเข้าใจความหมายที่ละเอียดลึกซึ้งของธรรมะ เมื่อนั้นคือสาวก ผู้ฟังพระธรรมไม่ใช่เพียงได้ยิน เมื่อเข้าใจธรรมะจริงๆ จะไม่เดือดร้อน เพราะธรรมะคอยอารักขาให้พ้นจากอกุศลซึ่งทำให้เดือดร้อน เมื่อรู้ว่า ทุกอย่างเป็นธรรมะ คุณของพระรัตนตรัยจึงประมาณไม่ได้เลย

รวบรวมได้แค่นี้ค่ะ

วันสุดท้ายที่ ๒๗ มี.ค. ๕๗ เจ้าภาพพาไปทานบักกุดแต้และแต่เตี้ยมเจ้าดังของหาดใหญ่ อร่อยมาก ลิ้มรสดับไปหมดแล้ว เหลือแต่ความทรงจำถึงรสที่ก็ไม่เหมือนขณะที่ลิ้มรสนั้นจริงๆ และน้ำใจไมตรีของชาวหาดใหญ่ที่มอบให้ทำให้เกิดกุศลจิตอนุโมทนาในกุศลของท่าน ซึ่งต่างก็จะสะสมอยู่ในแต่ละจิตต่อไป เป็นเหตุที่ดีทำให้เกิดผลดีคงจะเป็นคนที่ดีเยวดีมากกว่าเดียวย่ำต่อไป

แม้คราวนี้จะหลับมากกว่าตื่น แต่ก็ได้ความเข้าใจธรรมะเพิ่มขึ้น ทุกครั้งที่มีโอกาสได้ร่วมสนทนาธรรมกับท่านอาจารย์และคณะ ก็ได้รับประโยชน์อย่างยิ่ง ได้เกิดกุศลจิต ปิติในกุศลของผู้ร่วมสนทนา เทียบไม่ได้กับการหนีไปพักผ่อนไกลและเสียเงินมาก แต่ก็ไม่เกิดกุศลจิตเช่นนี้ แต่ก็เกิดแล้ว เปลี่ยนไม่ได้ ลืมอีกแล้วว่า ทุกอย่างเป็นธรรมะ เมื่อเหตุปัจจัย เป็นอย่างไรก็ต้องเป็นอย่างนั้น เลือกไม่ได้ ความเข้าใจธรรมะยังไม่มาก พอที่จะตามอารักขาจิตไม่ให้เกิดอกุศลอีกแล้ว และจะเป็นเช่นนี้เรื่อยไป จนกว่าจะ

เข้าใจเพิ่มขึ้น ความเข้าใจระดับนั้นจึงจะทำกิจตามอารักขาไม่ให้เกิดอกุศลได้

กราบเท้าท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่นำความรู้ความเข้าใจธรรมะ
อย่างละเอียดลึกซึ้งของท่าน มาเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้เข้าใจตามด้วย ถ้าไม่มีท่าน คงจะ
ยากที่จะคลำทางได้เองในความมืด ๘ ด้านของอวิชชาเช่นนี้